

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 266
1939. november 22. szerda

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GEZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradl Közölny, Inreg. In Rez. Publ. Perioade sub No. 10/1-1938. Trlh. Arad

Visszakapja Szlovákia Németországtól egykor Lengyel- országához csatolt területeit

**Német repülőgépek Scape Flow fölött — Mágneses aknákkal
b'okálják Angliát — Chamberlain újra akcióba lépett**

Berlin. (Rador.) A DNB közli: Mint azt ismételtén is közölték, Hitler kancellár ígéretet tett a szlovák kormányoknak, hogy a birodalom teljesíti Szlovákia azon óháját, hogy visszacsatolja Szlovákiához mindazokat az 1920. 1924. és 1938-ban elcsatolt területeket, amelyeket Lengyelország kapott. Ezt a visszacsatolást egy német-szlovák egyezmény szentesíti. A szerződést kedden délután írták alá a német külügyminisztériumban, német részről von Ribbentrop külügyminiszter, míg szlovák részről Csermák, Szlovákia berlini meghatalmazott minisztere.

Külön német bíróságok a lengyel területeken

A Német Távirati Iroda krakkói jelentést közli, amely szerint a volt lengyel területeken a német igazságügyi hatóságok külön bíróságot állítanak fel. A külön bíróságok a tartományi székhelyeken fognak működni a német néptörvények alapján és olyan bűnügyekben lesznek illetékesek, amelyeket a főkormányzó ezen bíróságok hatáskörébe utal, továbbá ha a vádló a külön bírósághoz folyamodik és ha a közvéleményben okozott felháborodás folytán helyénvalónak tartják az ilyen bűnügyekben a külön bíróságok ítéletét.

Német-holland légi-konfliktus

London. Kedden délelőtt több német repülőgép jelent meg Kent országnak délkeleti vidékein. A repülőgépek először léghajító ágyúkkal lőtték, majd hamarosan vadászrepülőgépek szálltak fel, amelyek gépfegyverekkel igyekeztek azokat elűzni. Az egyik német repülőgépet egy angol vadászrepülő lelőtte.

A holland kormány tiltakozást jelentett be Berlijnben, miután német repülőgépek megsértették a holland felelősség alatt lévő légi területeket. Illetékes német hely szerint az ügy még nincsen tisztázva és kérdéses, hogy Németország helyt ad-e a tiltakozásnak, mert kétséges, hogy a német repülőgépek megsértették-e a holland semlegességét. Nagy sullenal esik latba ugyanis, hogy holland hadirepülőgépek tízezrek német repülőgépekre és azok közül az egyik gépnek a motorja megsebesülve érkezett vissza állomáshelyére.

A német lapok egyébként felszólítást intéztek

„Mágneses” aknák a legújabb német fegyverek

London. (Rador.) Az angol lapok azt a kérdést teszik fel, vajon a német tengeralattjárók által a tengeri utakon elhelyezett aknák-e azok a titkos fegyverek, amelyekről Hitler kancellár egyik legutóbbi beszédében megemlékezett.

A Daily Express azt hiszi, hogy úgynevezett magnetikus aknákról van szó, amelyeket a Szövetségesek nem használhatnak; egyrészt azért, mert a tengeren nem jelennek meg német hajók, másrészt azért, mert ilyen módszereket nem is alkalmaznának. A lap szerint ezek a mágneses aknák a tengerfenéken vannak és az aknakutatók nem tudják eltávolítani azokat. Az aknák akkor emelkednek fel, ha hajó közeledik feléjük s magához vonzza. A robbanás heálta után óriási tömegű víz nyomul a hajóba és elsüllyeszti. Ez a titok nem is titok, mert az admirálisok már előzetesen tanulmányozták, hogy ezt a veszedelmet miként lehet elkerülni. A lap szerint elérkezett az az idő, amikor újabb megtorlásokat kell alkalmazni Németországgal szemben. Követeli, hogy a semleges hajókon szállított német árukat a jövőben korlátozzák el, miután az emberetlen és a nemzetközi

a városok közönségéhez, hogy abban az esetben, ha magasan repülő ellenséges gépek jelennek meg és ha a léghajító ágyúk működésbe kezdenek, úgy a közönség azonnal igyekezzék a rejtékhelyekre menekülni, mert a léghajító ágyúk robbanásai sérüléseket és sebesüléseket okozhatnak. Ilyen esetekben a légi riadót nem rendelik el.

Hajójelentés

Páris. A francia nagyzvezérkar hivatalos jelentése közli, hogy kedde virradó éjszaka semmi említésre méltó esemény nem történt.

Berlin. A német véderő főparancsnokság jelentése így hangzik: Nyugaton az arcvonal egyes helyein csekély felderítő tevékenység és gyenge tűzvérségi tűz volt. November 20-án tovább folytatott repülőink felderítő tevékenységüket az ellenséges államok ellen. Angliában fejték a Scapa-Flow kikötőt, Skócia egyes partvidékét és Franciaország északi területeit. Ezeket a feladatokat tervszerűen végezték el és repülőink sértetlenül és hiánytalanul tértek vissza kiindulási helyeikre. A német tengeri haderő egységei szeptember óta több száz hajót kutattak át a dugárúszármány csempészésének megakadályozása érdekében. Míg igen sok hajót az átvizsgálás után azonnal szabadon engedtek, addig 127 hajót 245 ezer 547 tonna ártalommal a pontosabb átvizsgálás céljából német kikötőkbe kísértek. Amennyiben a hajót és rakományát nem foglalták le, ismét elbocsájtották őket.

ajokba ütköző ellátás magával hozza a büntetést is.

A Times is hasonló véleményének ad kifejezést és megállapítja, hogy az utóbbi napok sorozatos hajószerecsétségeit mágneses aknák okozták.

Finnország megegyezést akar

Helsinki-ből jelentik: A Stefani távirati iroda jelentése szerint a parlament egybehívása a Szovjettel

Chamberlain újra megjelent a parlamentben

Londonból jelentik: Chamberlain angol minisztere kedden megjelent az angol alsóház ülésén, ahol a felgyógyult kormányelnököt szünni nem akaró tapssal üdvözölték.

Lebrun elnök a francia bányamunkássághoz

Párisból jelentik: Lebrun köztársasági elnök több miniszter társaságában látogatást tett a lenti szénbányákban. A köztársasági elnök a munkásokhoz beszédet intézett, amelyek során többek között a következőket mondotta:

— A jelenlegi konfliktusban Franciaországnak

történet tárgyalások ügyének megvitatására felesleges, miután valamennyi politikai párt teljes odaadással támogatja a kormányt politikájában. A jelentés még azt is közli, hogy a finn kormány őszintén kívánja a megegyezést és mindent el fog követni annak létrehozatala érdekében.

Szovjetmérnökök tanulmányozzák a Zeppelin-műveket

Kopenhága. (Rador.) A Havas távirati ügynökség közli: Az orosz-német együttműködés vonatkozik a léghajók gyártására is, — jelenti a Politiken című lap berlini értesítése hivatkozva. A jelentés szerint 1940. év elején orosz mérnökök és szerelők érkeznek Friedrichshafenbe, ahol beavatják őket a Zeppelingyártás titkaiba. Szovjetország több kormányozható léghajót fog vásárolni. A léghajók segítségével bonyolítják le a Németország részére történő vegyszerek szállítását. A Zeppelin-művek jelenleg nem gyártanak léghajókat, amelyek kitűnő célpontot nyújtanak az ellenségnek, másrészt azért nem gyártanak, mert héliumhiány következtében nem tudnák üzembehelyezni.

Tíz Hohenzollern harcol Hitler hadseregében

Berlinből jelentik: Agost Vilmos porosz királyi herceg semleges állambeji újságírók előtt hosszabb nyilatkozatot tett. Elmondotta, hogy a Hohenzollern-családnak 10 tagja van a német hadseregben és az excsászár 9 unokája teljes szintén katonai szolgálatot. A herceg, aki a nemzeti szocialista párt tagja, kijelentette, hogy a müncheni merénylet után a volt császár és Hitler között meglehetősen távirati váltás folyt le. Ez volt az első értkezés az excsászár és Hitler birodalmi vezér között. Agost Vilmos herceg hangsúlyozta, hogy a Hohenzollern-család valamennyi tagja a német birodalom léte ellen irányuló cselekménynek tart mindent, ami Hitler német birodalmi vezér ellen történik. Ennek azzal is bizonyítékát adtuk, hogy valamennyiünk felajánlottuk szolgálatainkat hazánknak. A másik bizonyossága államhűségünknek az, hogy a Hohenzollern-család minden tagja megszüntette levelezését a külföldi barátainkkal, csupán amerikai barátainkkal tartottuk fenn összeköttetésünket.

Ami az aknazárnál is veszedelmesebb...

London. (Rador.) Az angol sajtó élesen támadja Németországot és azzal vádolja, hogy ismét megsértette a nemzetközi jogot, mert aknákat helyezett el a tengeri utakon. A Daily Express szerint az a gyűlölet, amellyel Németország a semleges országok részéről találkozik, fog, hatalmasabb fegyver lesz, mint egy millió akna.

Német cáfolat

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: A londoni rádió azt a hírt közölte, hogy az Aachenben állomásozó szlovák ezredek fellázadtak és visszaküldték őket Szlovákiába. Hivatalos német helyen megállapítják, hogy Aachenben egyetlen szlovák ezred sem állomásozott és hogy a szlovák katonák igen fegyelmezetten és bátran küzdöttek a németek mellett a lengyel hadjáratban.

Német közlemény a csehországi statáriális bíraskodásról

Prága (Rador). A német távirati iroda jelenti: A Prága-környéki, valamint a Kladno, Beran és Horowitz-tartománybeli rögtönítelő bírósági törvény életbeléptetése különböző találgatásokra és hamis hírekre adott alkalmat. Hétékes helyről felhívjuk a lakosságot a cseh és morva protektorátus vezetőségének proklamációjával párhuzamosan, hogy ne üljön fel híreszteléseknek, mert a statáriális törvények csak gyilkosságokra, felkelésekre, valamint idegen tulajdon megsemmisítésének büntetéseire vonatkoznak. Ez azt jelenti, hogy aki a fenti vétek valamelyikét követi el, nem a rendes törvény, hanem a statáriális bíróság elé kerül. A rögtönítelő bírósági törvény német alattvalókra nem vonatkozik. A statárium bevezetése semmilyen sem érinti a mindennapi életet. A mozgófényképszínházak nyitva maradnak, a munka és a forgalom nem korlátozódik és az intézkedés csak figyelmeztetés a gyanús elemek részére.

A „Havas” ófó!

Páris. (Rador.) A Havas hírszolgálati iroda az alábbi kommentárokat fűzi a francia hadijelentéshez:

„Most már csaknem teljesen bizonyos, hogy a német véderő főparancsnoksága november 12 és 14 között nemcsak előkészített, hanem el is határozott egy nagy offenzívát a nyugati hadszíntéren. Egyelőre még nem tudni, hogy mi volt az, ami a német hadsereg vezetőit tervük megmásként készítette. Leírva az a kedvezőtlen időjárás, az anyagok elégtelensége, vagy diplomáciai nehézségek, annyi bizonyos, hogy hatalmas csapat-tömeget helyeztek el az Északi tengertől a Rajna felső folyásáig. A felhalmozott csapatok továbbra is azon a helyen vannak, ahová őket hozták, hogy esetleg véghezvigyék a parancsot, ha az eredeti támadó tervet mégis megakarnák valósítani. Ez a terv Franciaországnak Hollandián és Belgiumon keresztül történő megtámadása volt. Arról az erre a célra felhalmozott hadosztályok számát illeti, erre vonatkozóan csak hiányos adatok állnak ren-

delkezésre, tekintettel arra a titoktartásra, a mellvel ezeknek dolgát érthetően kezelik. A hadszíntéren közben járőrtevékenységek folytak, légi harcra nem került sor.”

Kalózhajóként működik egy német gőzös!

London. (Rador.) A Nyugatafrikából érkezett hírek szerint a Windhuk nevű 16.662 tonnás német hajó, amely pénteken elhagyta az afrikai portugál vizeket, rövidesen mint kalóz hajó kezdi meg pályafutását. A Windhuk-ot 1936-ban ebből a célból építették. A hajónak erős fegyverzete van és sokkal nagyobb gyor-

„A francia-angol gazdasági egyezmény valóságos Anschluss”

London. (Rador.) A Financial News megállapítja, hogy a szövetségesek a három legfontosabb gazdasági problémát vizsgálják meg, és pedig: 1. A hajók közös ellenőrzése és közös kísérése. 2. A behozatal közös megszervezése és a közös bevásárlás a repülőgépek és hadianyagok tekintetében. 3. A municiógyártás közös ellenőrzése, hogy a maximális teljesítőképesség biztosítható legyen.

Newyork. (Rador.) A Newyork Times azt írja, hogy a francia-angol gazdasági egyezmény valóságos Anschluss és választ jelent azokra a német reményekre, melyek a francia-angol nézeteltéréshez fűződtek. A Londonban megkötött egyezmény több, mint politikai és katonai szövetség, mert a két szövetséges kormányból egy kormány létesült. Franciaország

szövetséget fejtethet ki, mint amelyet béke idején ért. Az információk még arról is beszámolnak, hogy a Windhuk-ot úgy alakították át, hogy angol hadihajóhoz hasonlítson.

Negyvenöt meggyilkolt német megösonkított holttestet találtak meg Varsó közelében

Posen. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: A meggyilkolt németek sírjainak felkutatására alakult különítmény Varsó közelében újabb sírokat talált. Ezekben 45 meggyilkolt német holtteste feküdt. Az áldozatokat annyira megösonkították, hogy csak harmincnak személynazonosságát sikerült megállapítani.

és Anglia egyesültek, hogy megvédelmezzék nagyhatalmi állásukat és kormányzati rendszereiket, mert ezt életérdeklük éppen úgy megkívánja, mint ahogyan a víz és a levegő szükséges az emberi élethez.

Kassán játszotta az „Ujpest”

Budapest. Szerdán Kassán délután 2 órai kezdettel nemzeti bajnoki mérkőzést bonyolítottak le, amelyen az Ujpest csapata mérkőzött meg a Kassai AC együttesével. Az Ujpest kedden délután már el is utazott Kassára és a következő összeállításban veszi fel a küzdelmet: Sziklai—Futó, Joós-Szalai, Nagymarosi, Balogh-Ádám, Vincze, Hidasi, Kállai, Kovács.

Elfoglalták a müncheni bombamerénylet tettesét

Berlinből jelentik: A német rendőrségnek sikerült elfognia a müncheni pokolgépes merénylet tettesét. A merénylet Georg Elsernek hívják, aki a bürgerbräu pincében heteken át tartó munkával helyezte el a pokolgépet, amellyel a merényletet végrehajtotta.

A hős

Írta: J. GUERRIERI

A kanadai alpesi világ egyik legszebb vidékén, a „Medvevizesés”-nél volt a favázás kis ház, amelyet Pierre barátommal együtt építettünk. Éveken át kettesben küzdöttünk a könyörtelen kanadai tél megpróbáltatásai ellen, nyáron pedig a közeli fürdőhely erre elvezető vendégeit kalauzoltuk.

Egy délután a kis folyami gőzsről, fiatal, szőke lány szállt le. Utáskáját a kikötő felügyelőjénél hagyta és gyalog elindult a telep kis vendéglője felé. Alig jött néhány lépést, amikor találkoztam vele. Udvariasan köszöntem és megszólítottam:

— Nem kívánja a „Medvevizesés”-t közlő megtekinteni? A csónakkal a vizesés alatt haladnánk el és mint a Niagaránál, a feje fölött látná, a magasból óriási ivben alázuhanó víztömegeket.

Az idegen nő érdeklődéssel nézett végig rajtam. Meg kell jegyezni, hogy akkor harminckét éves, szép szál legény voltam.

— Helyes, mindjárt elindulhatunk — felelte az idegen nő. Leveztettem a csónakhoz és elindultam a folyó mellékega felé, ahonnan a Medvevizesés alá lehet evezni.

Nagy érdeklődéssel nézett körül és amint a parton megpillantotta favázás házunkat, megkérdezte:

— Vajon kik laknak ebben a vadregényes fekvésű házban? Azt hiszem, ilyen helyen remekül érezném magam.

— Az én házam — feleltem —, egy barátommal együtt lakunk benne. Van egy vendégszobánk is. Ha igazán kedve van néhány napot ezen a vidéken, a mi egyszerű életmódunkban osztozva, eljölni, szívesen látjuk ott. Már máskor is volt távol vidékről jött vendégünk. A vizesés robaja a legjobb altatószer, ha nem ideges.

A szép, fiatal lány örömeiben tapsolt és így kiáltott fel:

— Nagyszerű! Maguknál fogok megszállni.

A lány közben nagy érdeklődéssel nézte a vadregényes partot, a házunktól alig száz méternyire kezdődő őserdőt. Elmondtam neki, hogy fegyver nélkül nem ajánlatos az erdőbe menni, mert óriási szürke medvékkel lehet találkozni, azok

pedig nem emberbarátok.

Meglepett, hogy Pierre, akit otthon találtunk, egyáltalában nem csodálkozott azon, hogy szép, elegáns amerikai lányt hozok haza vendégül. Pierre szép fiú volt, bőbeszédűbb nálam... mindjárt az első este a lányt olyan természetességgel szólította Margaret-nek, mintha régi ismerősök lettek volna.

Ennek a viselkedésnek a magyarázatát később megkaptam. Ugyanis, amikor a lány vacsora után a házikóknak emeleten lévő vendégszobába visszavonult, Pierre szó nélkül egy Quebec-i újságot tett elé és a ceruzával megjelölt hirre mutatott. Elolvastam. Az volt benne megírva, hogy a milliárdos Stone Wilham leánya, a csodaszép Margaret, akinek különckedéseiről már hasábokat írtak az újságok, egyedül elindult a kanadai hegyvidékre pihenni.

„Meguntam a mi társaságunkbeli fiataloságot — mondta a milliárdos kisasszony a cikk keretében között beszélgetés során — és „igazi férfit” szeretnék megismerni, aki nem ismeri a mi tulfinomult felfogásainkat, a milliósok világának hisztériáját, hanem egyszerű, rettenetesen bátor, jellemes férfi, mint amilyen az ősember volt. Ha ilyen férfival sikerülne megismerkednem, kész vagyok hozzá feleségül menni, akár, ha favágó is!”

— A mi vendégünk a milliárdos kisasszony — mondta Pierre, amikor az újságot visszaadtam neki, — a harmadik oldalon megtalálod a fényképét is.

Kettőnk közt verseny indult meg. Legjobb ruhánkat vettük fel másnap, gondosan boroztunk, igyekeztünk kedvesek lenni. A milliárdos kisasszony nagyon kedvesen pajtáskodva bánt mindkettőnkkel és remekül érezte magát az egyszerű környezetben. Így telt el négy nap. Az ötödik napon történt, hogy Margaret a tanácsom ellenére elindult a közeli erdőbe vadvirágot szedni. Hirtelen rémült sikoltást hallottam. Margaret az erdő felől futott felém, halálus rémülettel feldúlt arc. Mögötte, alig husz lépésnyi távolságban, óriási szürke medve ugrott, nehézkesen hömpölygő, de alapjában ijesztően gyors futással. A medve fején nagy fehér folt volt, ami a szürke medvéknél ritkán fordul elő.

Megállt a szíverésem. A puskám a házban volt és nem volt annyi időm, hogy kihozzam, mert én is legalább harminc lépésnyire voltam a háztól.

Hősi önfeláldozással a medve elé szaladtam, hogy a figyelmét a nőről magamra tereljem, de amint az óriási fenevad felém fordult, az idegeim cserben hagytak és rémületből ugyszólván önkívületben felmasztam arra a fára, amelyik éppen legközelebb volt.

Margaret ijedtében újra felsikoltott, mire a medve visszafordult feléje. Már csak tíz lépésnyire volt tőle. Ekkor a lány egy faágkén megbottott és elesett. A medve már-már elérte... Remegtem a gondolattól, hogy most szétépti, de végleg elvesztetem a szívemet, képtelen voltam cselekedni... csak arról lehetett szó, hogy magamat feláldozva, mentem meg esetleg a lányt.

Ekkor egy közeli facsoport felől előugrott Pierre, aki nem volt otthon és ebben a borzalmas pillanatban érkezett ide. Három ugrással a medve előtt termett és puszta ököllel az orrára vágott. A medve vadul morgott és rávetette magát Pierre-re, aki rekedten kiáltotta:

— Margaret, szaladjon be a házba és csukja be az ajtót.

Az ember és a medve közt rémes birokverseny indult meg. Pierre el volt veszve, mert az óriási izomtömeggel szemben az ereje számításba sem jöhetett.

Most érkezett véletlenül a helyszínre egy szomszédunk, aki a puskájával két riasztó lövést adott le. A medvére löni nem mert, mert Pierre-el összefogódva olyan gyorsan forogtak a földön, hogy a lövés Pierre-t érthette volna. A medve felfülett a lövésekre, azután hirtelen ellökte magától Pierre-t, felgápszakodott és elrohant az erdőbe. A szomszédunk utána lött, de nem találta el.

Hogy ne nyujtsam a mesét hosszabbra, mint ahogy tényleg megtörtént: Margaret az életmentő hű felesége lett és Pierre azóta a milliárdos vagyont együtt élvezzi szép, regényes hajlamu feleségével. Pedig a „hős” Pierre ezt a mesebeli szerencsét csak annak köszönhetné, hogy idejekorán kezébe került a közeli városka helyi újságja, amiben meg volt írva, hogy egy vándorcirkusz szelídített szürke medvéje elszabadult és a „Medvevizesés” vidékén járták kóborolni. Különös ismertető jele: nagy fehér folt a fején. Jambor, békés állat, arra van idomítva, hogy az emberekkel birkózik, de gondosan ügyel arra, hogy kárt ne tegyen az ellenfeleiben.

VENTURI, AZ ARGONAUTA, A DUCE UJ MINISZTERE

Rómában ürsékváltás volt. Mussolini kabinetjének hat tagja kivált és helyükbe új erők jöttek. Közöttük van Nino Venturi is, aki a kormányban a közlekedésügyi miniszteriumot vezeti. Tizenöt év óta ismerem a kegyelmes urat, akivel sok bizalmas, meghitt órát töltöttem együtt. Tíz esztendő óta minden nap várjam, hogy Nino Venturi neve a Duce kabinetjének listájára kerüljön. Őt esztendő óta tudom, hogy elkövetkezik az idő, amikor ezt a nevet is megtanulja az egész világ és az egykori nesi medikusnak szerepe lesz Itália történelmében.

1. Az argonauta

A görög mitológia Jason hős hajósait nevezi argonautáknak. Heraklest, Theseust, Kastort meg a többi, akik Odisszus legendájának Argo nevű hajóján indultak utnak és rengeteg kaland után zsákmányként hozták el magukkal Kolchisból az aranygyapjút, amelyet az Ares berkében egy örök-ké ébren őrködő sárkány őrzött. Persze Jason és társai nem sejtették még akkor, hogy az aranygyapju évszázadokkal később kézmozgásban foglalt tüzkövön a Habsburgok rendjelen kiválasztott előkelő férfiak nyakában fog lógni...

A modern olasz mitológia már másokat tisztelt meg az argonauták nevével.

Husz esztendő óta azt a három, vagy négy hős ifjút nevezik argonautáknak Itáliában, akik ezenkilencszázötvenkilenc nyarának végén Fiumeből Veneziába repültek és ott a fiumei olaszok nevében arra kérték meg Gabriele D'Annunziót, a költőt, hogy olasz önkéntesei élén vonuljon be a Quarnero-öblének kikötőjébe.

A modern argonautákat egy tüzes szemű, daliás terméű ifjú vezette.

Amikor beszélt a repülőgép kormányára mellé, Host Józsefnek hívták.

Amikor D'Annunzio csatahajóján visszatért Fiuméba, már Nino Host-Venturi volt a neve.

Most, a Duce új kabinetjének miniszteri listáján csak a Venturi néven szerepel.

Montenevoso hercegeinek legendás csatahajóján Nino Host-Venturi állt a parancsnoki hidon és ez a hajó gyakran látta a későbbi esztendők során is daliás alakját. Az évek során a Garda-tó partjára, a Vittoriale-villa parkjába került a csatahajó és előtte nyikorgó láncokon felvonó hid ereszkedett lefelé, ha elvéve látogató került a maga választotta száműzetésben élő D'Annunzio lovagvárszerű kastélyába. Tarka zászlóval karsu kürtjén köszöntötte a várur kisszámu vendégét a herold és a remete életű költő fuszkulánumának a fiatal argonauta volt leggyakoribb vendége. Szinte kötetet tesznek ki a jevelek, amiket a montenevosoi herceg küldött neki a Garda-tó partjáról Fiuméba.

2. A duce barátja

Az egyik abbáziai előkelő étteremben találkoztam vele először. Emberek kavarogtak az étteremben, aranycipők és álomszerű ruhák, illatok hulláma zajlott körülöttünk. Kövek csillogtak márványfehér nyakakon, a pincérek ezüst tálatokon halat szervizáltak és a halakat úgy garnirozták, mintha azok egy régi mester csendéletéből ugrottak volna ki a frakkos pincérek kezébe. A tengerre nyitó terasz bejáratánál megjelent egy elegáns ur. Remek szabású frakkjának piasztronja csillogott. Elegáns volt, mint Hegedűs Gyula egykoron Molnár Ördög-ében. Frissen beretvált finom arcának állát kicsiny szakál fedte, olyan, amilyen a mostanában Balbót ábrázolják az illusztrált újságok. Mindenki ránézett. És asztali szomszédom süttögvá mondta:

— Tudja ki ez az ur? Nino Host-Venturi, a fiumei fasiszta párt titkára, a Duce barátja...

Fehér fogai csillogtak. Mosolygott. És a sorra következő esztendőkből sem láttam az arcán más megnyilatkozást, csak mosolyt. Jó fejed magasabb a magunkfajta embereknél és ez a magasság Itáliában különösen felűnik. A remete egyenes, mint a tölgyé, amely évszázados erdők szélén, sárgapénzü őszti tisztás határán áll.

Mindenki tudta róla, hogy barátja a Ducenak. Arról azonban, hogy hol és mikor keletkezett ez a barátság, biztosat senki sem tudott.

Inkább csak beszéltek róla, hogy ennek a barátságának mélyen szántó gyökereit vér öntözte a Doberdón, ahol Benito Mussolini szerkesztő úr káplári sarzsival harcolt a kavernákban és a pokolnak ebben a barlangjában mellette hasalt Nino is, akinek szintegy nem lehetett magasabb rangja. Akadtak, akik arról is tudtak, hogy egymás mellett ültek az iskolában, de ez nem igen lehet igaz, mint hogy Mussolini Forliban tanult, Nino pedig a vi-

lágáboru kitöréséig mindössze Pesten fordult meg. Bizonyos azonban az, hogy azon a sorsdöntő októberi napon, amikor a feketeingesek zárt sorokban masiroztak az Örök város felé és historiai dátummá emelték a Marcia su Roma napját, Nino Host-Venturi is e sorokban csapkodta lábszárait az országút gödreire és egyike volt az elsőnek, akik gomblyukukba tűzték a fassio jelvényét.

Közkaotonának indult, de a tehetségével, rátermettségével, bátorságával megszerezte magának mindama sarzsikat, amelyek a doberdói fensik kavernájától miniszteri kinevezéséig betöltötték az életét és amikről életraizói — mert szép számmal lesznek majd ilyenek is — az utókor számára izgalomokban gazdag fejezeteket írhatnak.

A Ducehoz fűződő barátságáról előttem nem szólt soha, pedig az évek során nagyon sokszor jutottam abba a helyzetbe, hogy társaságát és barátságát élvezhessem.

3. A centurio

Rengeteg barátja van Pesten, de ez a barátja kör nem az utolsó esztendőkből rekrutálódott, hanem még a háboru előtt, amikor Host József hallgatója volt a Pázmány Péter Tudományos Egyetem orvosi fakultásának. Életcélja volt ebben az időben, hogy fogorvos legyen.

Korán nősült.

Ismertem a feleségét, ki valahol Toscanában látta meg a napvilágot és az Appeninik között mosolygott utóljára. Álomszerű, leheletvékony aszszonyka volt. Toscana virágos rétjei, örök tavasza nem ajándékozták meg az életét egyébbel, mint a gyilkos kórral, amely mosolygó élete végére hamarosan fekete pontot tett. Amíg élt: szerelemmel szerette a férjét, mosolygva dugdosza a pátolyat keszkenőket, amiken vékony csikok piroslottak, járta a szanatóriumokat és a magas hegyeket, a tengerek forró partjait, nem adott életet gügyögő gyerekek, aki átmentette volna az argonauta nevé a későbbi deceniumokba. Mosolygott akkor is, amikor San Remóban, Portoroseban, a Riviera tarka hancurozásában — ahol annyi felejthetetlenül szép hetet töltöttünk vele és a férjével együtt — köhögés közben finom ivelésű ajkai elé tette pergamén-kacsóit...

Nino a fasiszmus első esztendeiben sokáig megmaradt jókálpatrójának.

Arról álmodott, hogy újra nagyvá és hatalmas tegye Fiumét.

Azonban minden, amit ezen a téren alkotott, már messzire túlnőtt a sablonos helyi kereteken.

Ő vitte keresztül, hogy az olasz kormány, azért, hogy Fiume forgalmát emelje, a Quarneronak — Zarához hasonlóan — szabad kikötői jellegét adott. Ez azt jelentette, hogy minden külföldi árucikk vámmentesen jöhetett be Fiuméba Liverpooli gyárak finom szövete, lyoni selyem, Molineux és Coqy parfümjé, tokaji bor, braziliai kávé, japán tea és a tengerentúli országok ezernyi nyencsége itt olcsóbb volt, mint bárhol Itáliában. Az abbáziai hotelek hosszú időn keresztül hirdették, hogy aki három hépig nyaral a Quarnero gyöngyében, két ruha áránál már megtekerithatja a nyaralás költségeit.

Reorganizálta a fiumei közrakárakat. Magyarországot itt külön kikötőt kapott és ebben magyar fináncok ellenőrizték a portékát. Fiumében volt a legnagyobb magyar állatvásár és piaci napokon több magyar exportort lehetett látni itt, mint a budapesti állatvásáron.

Előbb a fiumei fasiszta párt titkára lett, majd a quarnerói kerület főtitkára, közben a közrakárak elnöke és a quarnerói fasiszta milícia centurioja.

A Marcia su Roma évfordulóján és a nemzeti ünnepeken a Giovinezza ütemeire ott lépkedett

Jól megborotválkozva jövedvü!



ROT BART

parancsnoki egyenruhájában a csapat élén...

De figyelme mindenre kiterjedt.

Ő teremtette meg az abbáziai szabadterületeket, amelyeken Kálmán Imre dirigálta operettjeit.

Voltak esztendő, amikor a hónap harminc, vagy harmincegy éjszakája közül huszonötöt vasúton töltött.

...Vagy Fiume és Budapest, vagy pedig Triest és Róma között...

Ezekben az időkben már sokan érezték, hogy elkövetkezik hamarosan az idő, amikor Nino Host-Venturinak döntő szerepe lesz Mussolini Itáliájában és szavát hallani fogja az egész világ.

4. Az ember

Abbaziában, az Iccici felé vezető úton, a jobboldalon volt egy kis villája. Miniatur burk övezi ezt a villát és klasszikus festmények lógnak a falakon. A szalonban és a hámoszobában blondel keretben a korán elhunyt hitves mosolygó képe.

Kis Fiat-kocsiján innen indult el mindennap Fiuméba és későn este ide tért vissza. Reggelijét — ezt maga mesélte mosolygva nekem — egyedül főzte meg. Asztalán rengeteg könyv hevert. Dolgozószobájának íróasztalán a fasiszta Itália sok törvényének konceptusa készült. Az egyik fiókban őrizte D'Annunzio leveleit.

Nagyon szereti az életet és az élet is szereti őt. Akár aranyszínű Lacrima Christi, akár biborvörös Chianti, akár gyöngyöző Ayalát, vagy olabarna tokait iszik: élvezni tudja a pohár utolsó cseppjét is. Baráti körben szívesen és szépen dalol. És ilyenkor — nem gondol másra, csak arra, amit neki alán-dékel az élet adott...

A sanremói kaszinóban frakkban és elegánsan ott állt a rulett előtt.

Mosolygva nézte az embereket, de két kezét zsebredugta. Még csak egy Louist se dobott az asztalra. Se a kaszinóban, de az életben nem szeret hazárdirozni.

Nevetve mondta nekem egyszer, hogy a kártyát nem is ismeri.

Összecsucorított ajkával klasszikus áriákat fütyül süttögvá és a gondolatai messze elkalandoznak...

Mindenkinek, aki hozzá fordult, rendelkezésére állt. De csak akkor, ha a kérés méltányosnak és igazságosnak tartotta. Esténként, ha Fiuméből Abbaziába érkezett, az előkelő hotel teraszán egész szesz ember várt „Nino“-ra. Mindenkit meghallgattott. Idegen embereknek is szívesen adott ajánlólevelet, de meghitt barátainak is nyugodtan mondotta meg, hogy „ebben a dologban nem teszek semmit“.

Szereti a muzsikát.

Valaki mesélte nekem, hogy barátságban élt Kubelikkal, akinek sokáig Abbaziában volt villája.

Autót és repülőgépet egyformán biztos kézzel vezet.

Valóságos élő lexikon. Az életnek valamennyi problémája felől tökéletesen tájékozódva van. Közgazdasági tudása mindenben felül áll.

Ha valakivel beszél: két perc alatt a lelkébe lát...

Pontosan és gondolkodás nélkül végrehajt minden parancsot, emellett azonban — nemcsak egészséges ötletei vannak, hanem saját iniciatívája is gazdag.

A fasiszmus rendszere mellett egészen közömbös az, hogy miféle néven nevezik a Duce kormányában azt a kabinetet, amelyet Mussolini valamelyik barátja betölt.

Nem fér kétség hozzá: Nino Venturi, a fiumei argonauta, a Duce barátja a közlekedés problémáin túl is belekapcsolódik Itália sorsába, mint ahogyan abba már eddig is belekapcsolódott...

Akik ismerik őt, azok jól tudják, hogy az elkövetkezendő időkben neve nagyon sokat szerepel majd az újságok hasábjain és markáns egyénisége azok sorába kerül, akik nemcsak a maguk hazájának, hanem a világnak a sorsát intézik...

PAÁL IOB

URANIA. Telefon: 12-32.

Ma nagy országos premier!

Egy színes filmcsoda, az új eljárás diadala.

AZ ÉSZAKI BRIGÁD

DICK FERAN-nal

Kanada vadregényes vidékén országot alapító küzdelme aranyásó és prémvadász-kalandorokkal. Elejétől végig eseményteli, látványos és lenyűgöző.

Új „METRO“-híradó a parterek eseményeiről.

5, 7.15 és 9.30 órakor.

**IDŐVALTOZÁS
HÜLÉST ÉS GRIPPAT**

H. O. Z.

**ANTI-
NEURALGIC
JAWOL**



**Nemzelvelemi kiadások fedezésére
állami bönokat bocsátanak ki**

Mitita Constantinescu pénzügyminiszter nyilatkozott a sajtó munkatársainak és többek között a következőket mondotta:

— Tudvalevőleg az elmúlt napokban jelent meg az adóamnesztiáról szóló törvény, amely módot ad azoknak az adózóknak, akik nem jelentették be eddig jövedelmeiket, hogy ezt december 31-ig megtegyék és az esedékes adót eddig az időpontig bírságmentesen kifizessék. A részvénytársaságok ezt 1940. március 31-ig tehetik meg. Azok azonban, akik nem jelentik be jövedelmeiket a fenti határpokig, az esedékes adókat 10 százalékos többlettel és bírsággal terhelve kell kifizessék.

— Egyike azoknak a problémáknak, amelyeknek minden állampolgárt foglalkoztatniok

kell, a hadfelszerelés kérdése. Rendeletörvény készült, amelynek értelmében állami bönokat adnak ki. Ezeknek értékét, kamatát, valamint amortizációs határidejét miniszternáncsi jegyzőkönyv állapítja meg. A bönokat a Banca Nationala pénztárai és a letéti pénztár hozzák forgalomba. Az új bönok teljesen adómentesek és azokat a Banca Nationalal, valamint a letéti pénztárnál lombardirozhatják. Egyben pedig garanciaként fogadják el. Módot találunk arra is, hogy a bönok kibocsátása után hat hónappal azokat részleges adófizetésre is felhasználhassák. A bönok kibocsátása révén behajtott összegeket kizárólag csak a hadfelszerelés céljaira lehet felhasználni.

**Szív és gyomor kell
a nemzetközi politikához**

A politikai izgalmak nyomán nemcsak a szívalalók, de a gyomor-, máj-, vese- és epebajok statisztikája is emelkedik — A bonyolult lelki betegségeknek, a komplexumoknak és egyéni problémáknak viszont jót tesz a háború

Londonból jelentik: A baltimorei Johns Hopkins orvosegyetem politikai intézete két év óta folytat tanulmányokat arról, hogy a politika mennyiben járul hozzá egyes betegségek előidézéséhez. A különböző európai országok szívszélhűdés-statisztikája, különös tekintettel az illető országokban lejátszódott kisebb vagy nagyobb fokú krízisekre, azt mutatja, hogy a politikai kríziseknek a diplomáciai formanyelvben „elviselhetetlen feszültségeket” nevezett korszakokban, illetve az ilyen korszakokat követő félév alatt a szívalalók statisztikája erősen felugrik, összehasonlítva ugyanazon országok nyugalmi periódusának adataival. Az ideg- és vesebetegségekre álló adatok hasonló eredményt mutatnak, de ennél sokkal meglepőbb, hogy a politika mennyiben tehető közvetlenül felelőssé a gyomor-, máj-, vese- és epebajokért. Sok ország jobb statisztikai anyagának feldolgozása arra az eredményre vezetett, hogy az úgynevezett „gyomoridegesség” úgy követi nyomon a politikai kríziseket, mint az ősz a nyarat.

Az elektrokardiográf adatai azt mutatják, hogy öt európai ország, amely az elmúlt három év alatt a legtöbb krízisen, mozgósításon és más megrázkódtatáson esett keresztül, átlagban 10-15 százalékkal magasabb vérnyomású lakossággal rendelkezik, mint megelőzőleg.

A politika, a feszültség és a háború legfeljebb az olyan bonyolultabb ideg- és vesebetegségeket idéz elő csökkenést, amelyeket rendszerint orvos-analitikusokhoz szoktak utasítani. A bonyolult lelki betegségek, a különböző komplexumok, amelyekből főleg az európai emberiség szenvedett, a szakértők véleménye szerint nem tűntek el. Csak háttérbe nyomultak. A belső boldogság vagy boldogtalanság, amely körül ezek a kóros betegségek mozogtak: például a nagy általános, kollektív megrázkódtatások, veszélyek és feszültségek mögött. Természetes, hogy például Bécsben, ahol a legtöbb dolog akad a pszichoanalitikusoknak, az érzelmi és a szexuális élet apróbb-nagyobb zavarai nem segítenek analitikus orvoshoz az emberek, mert 1938. eleje óta az életük olyan hatalmas átalakuláson ment át, hogy az egyéni problémák elűntek. Mert az embernek — és ez már egész Európára vonatkozik — előbb nyugalomra, tele gyomorral és biztos fedélre van szüksége, hogy aztán ideje és idege legyen kis egyéni dolgokkal törődni.

A politika, a világpolitika és a diplomácia így közvetlen kapcsolatban van sok betegséggel.

A politika, a világpolitika és a diplomácia így közvetlen kapcsolatban van sok betegséggel.

Hóvihar dühöng Bucurestiben

Még semmiféle fennakadás nem történt a vasúti forgalomban

Bucurestiből jelentik: Huszonnégy óra óta Bucurestiben és környékén hóvihar dühöng. A leesett hó nyomában elolvad. A CFR vezérgazgatóságához beérkezett jelentések arról számolnak be, hogy a rendkívül heves szélvihar ellenére a vonatok pontosan közlekednek. Az Északi pályaudvarról menetrendszerűen indultak a vonatok. Hórétegek a pályatesten nincsenek, ha azonban a hóvihar tovább tart, nincs kizárva, hogy a vasutvonalak egy részét, különösen Basarabiában és Dobrogeában belepi a hó.

Constanța. Az elmúlt éjszaka tolymám hatalmas vihar dult a Fekete-tenger partján. A vihar sok bajt okozott a tengeren levő hajóknak. A tenger hullámai több méter magasságban áttörték a kikötő gátjain és elöntötték a kikötőket. Kedden egyetlen hajó sem hagyhatta el a kikötőt. A tengeren levő hajók közül egyedül csak a Transilvania gőzösnek sikerült a kikötőbe érkeznie. A vihar a jelentések szerint végigvonult egészen a Boszporuszig. A tengeren levő hajók sorsáról egyelőre semmit sem tudni.

CORSO Tel.: 20 65. 3, 5, 7.15 és 9.15 órákor.

Utolsó nap!

Legújabb hirdető.

SIGFRIED-VONAL | Havasok királya

Következik: Stan és Bran „A két tőkefjé”

**Az egészségügyi és népjóléti
minisztérium átszervezése**

Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap ma száma közli annak a törvényrendeletnek szövegét, amely kimondja az egészségügyi minisztériumnak egészségügyi- és népjóléti minisztériummá való átszervezését. A népjóléti minisztérium hatásköre kiterjed az országban foganatosított összes egészségügyi és szociális intézkedések ellenőrzésére. Ennek keretében higiénikus rendszabályok iránveleire, a kások, nyilvános helyiségek, középületek, csatornázások, vizellátások, köztisztasági vállalatok és más hasonló ellenőrzésére. A minisztérium hatáskörébe tartoznak még a járványok elhárítására foganatosított intézkedések felülvizsgálása, az üdülőhelyek ellenőrzése, az ország lakosságának gyógyszerárakkal való ellátásának kérdése, gyógyszertárak és drogériák ellenőrzése, valamint a segélyre szorulóknak támogatásának megszervezése. Végül jeter toznak az összes orvosok és a gyógykezeléssel ággal összefüggő minden hivatásnak olyan ellenőrzése, hogy a minisztérium előzetes engedélye nélkül ezek nem működhetnek, idevonatkozó intézmények előzetes engedély nélkül nem létesíthetők, vagy a meglévők működése nem szüntethető meg.

**Megújították további 5 évre
a cukorkartell**

Bucurestiből jelentik: Az országos cukorkartell, amely ez évben november 15-én lejárt, további 5 évre megújították. A cukorkartell tagjai a következő gyárak: Arad, Chitila, Bod, Marosvásárhely, Ripiceni és Zarajani.

**Mához egy hétre
nyitja meg kapuit az erdélyi
Kamara-Színház**

**Megkezdődtek Fodor László „Művészpár”
o. vigjátékának próbái**

Az erdélyi Kamara Színház színpada a hetek óta folyó átalakítási munka révén teljesen befejeződött. A kitűnő, művészi ízléssel megalkotott színpad Dömötör László főmérnök, az ismert építész tervei alapján készült. Fodor Lászlónak, a kitűnő színpadi szerzőnek százas előadást ért legújabb vigjátékát, a „Művészpár”-t mutatja be elsőnek az erdélyi Kamara Színház.

Az erdélyi Kamara Színház november 29-én, szerdán kezd meg évadnyitó előadását, az elővétel pénztár azonban már november 26-án, vasárnap délután 10 órákor megnyílik és naponta árusítja a jegyeket a színház Alexandri-uca 2. szám alatti főbejáratánál. A színház igazgatósága a hérlők tudomására hozza, hogy az előadási napokon legkésőbb déli 12 óráig áll módjában a bérlet helyeket fenntartani. Az előadások pontosan este 9 órákor kezdődnek; ezzel kapcsolatosan az igazgatóság arra kéri a közönséget, hogy a kellemes hőfokon tartott teremben ne foglaljon helyet kabátban és vegye igénybe a ruhátart.

A minél pontosabb szereptudás és a tökéletes előkészület érdekében a Kamara Színház igazgatósága úgy határozott, hogy csak szerdán, csütörtökön, szombaton, vasárnap délután és vasárnap este tart előadást.

Egy terv — amely megmenthette volna a békét

Hét év előtt jelentette be Mussolini a négyhatalmi tervet — Az olasz békepolitika és béketervek meggyúsulása

Az elmúlt években, valahányszor válságos helyzetbe került Európa és a háború küszöbére jutottunk, a nemzetközi közvélemény aggódó várakozással és reménykedéssel nézett Róma felé és a világsajtó arról tudott, hogy a Duce négyhatalmi elgondolása ismét eleven tervet ölt. Szeptemberben amikor a háború már megindulóban volt s úgy látszott, többé mi sem tartóztatja fel, ebben volt mindenkinek a reménye. S hogy nem hiába, az kitudódott az utólagos közleményekből: Mussolini valóban elővette tervét és így próbálta megakadályozni a háborút.

Kevesen tudják, hogy ez az ugynevezett négyhatalmi elgondolás már hetéves múltira tekinthet vissza. 1932. novemberében hozta nyilvánosságra elgondolását az olasz kormányfő egyik Torinóban elmondott beszédében.

Franciaország elleni a négyhatalmi összefogást

Európa akkor sem volt ment a válságoktól, sőt egyenesen kaotikus helyzetben várta a bekövetkező katasztrófát. A versaillesi békemű veszedelmesen recsegett-ropogott, a világgazdaság súlyos válságban volt, Franciaország egyeduralmának már csak romjain élt. Angliában a pacifista MacDonald-kormány képtelen volt az európai ellentétek kibékítésére, Németországban nehéz párt harcok dúltak s Európa a leszerelés és a jövőtől zsákkucájába került. Ebben a válságos pillanatban lépett színpadra Mussolini.

Olaszország nyugodt és erős sziget volt ebben a bizonytalanságban és feszültségben, élén minden idők egyik legnagyobb államférfiával, aki végre biztos és igazságos békehez akarta juttatni a kontinenst. A Duce abból indult ki hogy a négy nagyhatalomnak kell előbb megtalálnia egymáshoz a megértés útját és az ő együttműködésük azután megoldja a kisebb államok problémáját is. A Népszövetség alkalmatlan testületnek bizonyult, egy szűkebb direktóriumra van szükség, amely teljes joggal gyakorolja az osztó igazságot. A fasizmus, a céltudatos erősszefogás gondolatán épült fel ez a terv, amely már Olaszországban is győzedelmeskedett s minden próbát kiállt. A négyhatalmi összefogás tervét a világ népei fellélekzettel fogadták. A terv útjába azonban súlyos akadályok tornyosultak. A hanyatló francia egyeduralom gyánakással mérgezte a felemelkedni kezdő Németországot, nagy ellentétek voltak az olasz-francia vonalon is, azonkívül Benes és Titulescu minden erővel a terv megtorpedezésén dolgoztak, nehogy befolyásukat elveszítsék. A legnagyobb nehézséget Franciaország okozta, amely hallani sem akart arról, hogy Németországgal egyenrangú félként lépjen a tárgyalásztalhoz, főleg, ha már ott ül versenytársa, Olaszország és Anglia, a döntőbíró.

Anglia szíveslélekkel támogatta a tervet s feltétel nélkül hozzájárult ahhoz a Németbirodalom is. Végül, hosszas huzavona után, amely már közel egy évig tartott, Franciaország is elfogadta. Ez a négyhatalmi egyezmény azonban már korántsem hasonlított ahhoz az elgondoláshoz, amely Mussolini agyában tervet öltött: megszelídített, kizsigerelt szerződés volt, a revízió és a leszerelés már nem is szerepelt benne, pedig MacDonaid és Mussolini 1932-ben létrejött római találkozásán éppen ezért hátrózták el megvalósítását.

Stresától — Münchenig

Az egyezményt 1933. júliusában írták alá az olasz fővárosban. Az események alakulása következtében azonban már gyakorlatilag nem sok

hasznát vehették s nem is került alkalmazásra. Németország ekkeseredéssel vette tudomásul, hogy a párisi kormányok még azokat az engedményeket is visszaveszik, amelyeket az előző rendszer harcolt ki, így tehát egyoldalúan kereste egyenjogúságának és birodalmi állásának biztosítását. 1934-ben kilépett a Népszövetségből, 1935-ben pedig proklamálta fegyverkezését. Most London és Páris fordult Rómához, hogy legyen segítségére. Mussolini merész elhatározással Stresában háromhatalmi értekezletet hív össze, amelyen sikerül elérnie, hogy a népszövetségi megróvásokon kívül nem kezdenek semmiféle büntető akciót a birodalom ellen. (A francia hadsereg preventív háborút akart viselni a németek ellen, ezt is a stressai értekezlet akadályozta meg, mi mindenképpen Mussojini érdemének kell betudni.)

A négyhatalmi együttműködés, sajnos, azt sem tudta megakadályozni, hogy Anglia és Franciaország ne kezdjen megtorló hadjáratot Olaszország ellen, amikor ez véghezvitte abessziniai expedícióját. Olaszország a győzelmes hadjárat után Németországgal fogott össze a Berlijn-Róma-tengely alakjában. A Mussolini-terv, úgy látszott, örökre kimúlt.

Szerecsére nem így történt. 1938. nyarán, amikor a német-cseh feszültség újból háborúval fenyegetett s sem Chamberlain, sem Daladiernak sem sikerült megállítani a katasztrófát, Mussolinin menette meg a békét négyhatalmi elgondolásával, amely diadalmasabban és élerevalóbban, mint valaha, bizonyította be szükségességét és jótékony hatását. A négy nagyhatalom kormányfője összeült Münchenben és a zöld asztal mellett, súlyos itéletű és komoly direktóriumként ítélték az eléje kerülő ügyekben. Mit érezhetett vajjon a Duce ekkor, amikor végre annyi fáradozás és csalódás után a gyakorlatban is igazolni látta elgondolásának nagy hasznát és célszerűségét? Bizonyára benne is felmerült az a gondolat, mint annyi millió emberben, hogy a feszültségeket és a vitás kérdéseket így is meg lehet oldani és a békét ezáltal jóval könnyebben lehet biztosítani, mint a fegyverek erejével.

Összeül-e még a négyhatalmi direktórium?

Münchenben azonban még az volt a helyzet, hogy a tengelyhatalmak főjénny nyilvánvalóan nagy volt, azóta azonban a fölényjőbblet bizonyos fokig kiegyensúlyozódott. Így, amikor ez év szeptemberében a türelmetlen és vágyakozó kívánságok tervet öltöttek s Mussolini ismét négyhatalmi — sőt Lengyelországgal kibővített: öthatalmi — értekezletet akart összehívni a válság levezetésére és a kérdések megtárgyalására, a terv újból megfenneklelt és a nagyhatalmi társulás újból csak alkalminak mutatkozott.

Mindez nem bizonyítja azt, mintha a Duce nagyszabású terve nem gyakorlati elmélete volna. Reális, nagyon is reális elgondolás ez, méltó ahhoz a nagy emberhez, aki most Rómában hallgatást és munkát parancsoló népének, de csak az alkalmat, a valódi jó alkalmat várja, hogy ismét közbevesse magát s Európát az igazi béke útjára vezesse.

Mussolini várhatja. Európa az, amelynek vissza kell térnie a ducei utra és be kell ismernie, hogy annak volt igaza, aki egy ködös, esős novemberi napon, az északolaszországi Torinóban kimondta az ígét: "Európában csak akkor lesz rend, béke és nyugalom, ha négy vezető hatalma összefog és együtt kíséri meg a problémák kibogozását!"



Zita exkirályné Párisba utazott fiához

Brüsszel. Zita exkirályné belgiumi kastélyából kedden Párisba utazott fiának, Ottó királyfinak látogatására.

Bestiális gyilkosság ügye a temesvári törvényszék előtt

Temesvári munkatársunk jelenti: Kegyetlen rablógyilkosság ügyében ítélték tegnap délelőtt a temesvári törvényszék büntető tanácsa. A gyilkosság ez év május 2-án történt Klopodia községben és annak áldozata egy 66 éves gazdálkodó, Konecni József. Az előzmények a következők: Május 2-án a csendőrségen egy izgatott asszony, Lázár Katalin 26 éves klopodiai községbeli lakosnő jelent meg, aki előadta, hogy a szántóföldeken súlyosan sebesült öregember fekszik. A helyszínen valóban ráakadtak Konecni József gazdálkodóra, akinek teste vasvillával borzalmasan össze volt szurkálva. Mint a törvényszéki boncolás megállapította a szerencsétlen ember, már az első döfésre halott volt, gyilkosa azonban ennek eljénere tovább folytatta szadista munkáját. A csendőrség kihallgatta az ügyben az asszonyt, Lázár Katalint, ki azt vallotta, hogy férje katonai szolgálatot teljesít és kisegítő munkára alkalmazta a 66 éves embert. A gyilkosság napján a szántóföldön dolgoztak, amikor Konecni megrohanta és erőszakot akart rajta elkövetni. Az asszony az erős ember eilen nem tudott volna védekezni és ezért kétségbeesésében felkapta a mellette heverő vasvillát és azzal leszurta támadóját. A további vizsgálat során az ügyészség a gyilkosság ügyében szenzációs részletekre derített világosságot. Először is kiderült, hogy az asszony férje Lázár mentesítve van a katonai szolgálattól, mert az egyik lábára sánta. Kiderült az is, hogy Lázár Katalin évek óta viszonyt folytatott az öregemberrel és a férje egy napon tettenérte őket. Már akkor elhatározta, hogy megöli riválisát, azonban alkalmas pillanatra várt, hogy tettét elkövetesse. A kérdéses napon feleségével a szántóföldön dolgozott, amikor megpillantották Konecni Józsefet. Vasvillával megtámadta az öregembert és addig szurkálta, amíg az halott volt. Utána a meggyilkolt pénztárcáját, melyben 300 lei volt magához vette és az asszonnyal az országot szélére hurcolták a hullát, majd elküldte feleségét, hogy az a csendőrségen játsza meg a fentebb ismertetett komédiát. A büntető tábla Lázár ellen rablógyilkosság elkövetése miatt emelt vádat és azt megerősítve találta, ennek értelmében a gyilkost tízenöt évi kényszermunkára ítélt.

FORUM filmszínház. — Tel.: 20-10.

Ma **BOSFOR** A három utóliára **BOSFOR** titkai

Viviane Romance, John Lodge, Dalio.
Román híradó a legújabb eseményekkel

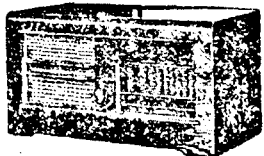
Előadások: 5, 7.15 és 9.15 órák.

HOLNAP PREMIER!

A szezon legnagyobb filmje, Bucuresti és Budapest legnagyobb sikere,



Várlok
Charles Boyer és Irene Dunne



Megérkeztek az 1940-es szériájú

aranyéremmel kitüntetett, versenytárs nélküli

Körting rádiók

Szimfonikus hangja utánozhatatlan!

Bemutatja **GÁRDONYI** rádió-szalonia,
Bul. Reg. Maria 22.



ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnyeim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 840 lei | Negyedévre 210 lei
Félévre . . . 420 „ | Egy hónapra 70 „

Ebresztő óra

Ki hitte volna, hogy a háború fellendíteti az ébresztőóra békességes iparát? Hogy a fegyvertől a bakkancsok és a repülőgéptől a cipőszinórig minden ipart fellendít, azt régóta tudjuk, de mi köze a háborúnak az ébresztőóra konjunktúrához és megfordítva? Pedig oly egyszerű a magyarázat. Londonban — mert ott tört ki hirtelen ez a furcsa konjunktúra — százezerszám vásárolják az ébresztőórát azok a férfiak, akiknek feleségel a gyerekekkel vidékre költöztek. Eddig a feleség költözött őket reggelente, most majd a veker, tehát ez a kettő nem ugyanaz.

De mennyire nem ugyanaz. — most majd a londoni férfiak is megtudják, ha eddig nem tudták volna. Nem amiatt a merőben érzelmi különbség miatt, amely a feleség gyengéd „kelljél, szivecském”-je és az ébresztőóra gőgödtelen „ki az égyből, lusta fráter”-je között fennáll, hanem mert a veker csak egyszer ébreszt, aztán maga is tovább alszik, de a szegény feleség addig ismétli ezt a műveletet, amíg a férfi halandónak nem mutatkozik feltápáskodni. Ez pedig nem könnyű művelés és nem is meggy valami gyorsan, egy-egy különösen súlyos esetben valóságos türelemfűtés, amely sokkal nagyobb kitartást igényel egy kereszt-rejtvénynél, de málnem olyan unalmas lehet.

Az ébresztőórát a meggyőződéses alvó és meg-rögzött továbbhalvó egyszerűen lesőri az éleltszek-rényről, de a feleség nem hagyja magát lesőnrül. Az ébresztőóra sértődötten elhallgat, de az ébresztő feleség nem hallandó megsértődni és állhatatosan kitart azon a nehéz poszton, ahova sorsa állította. Az ébresztőórának hiába könyörögsz azért a bizonyos „még öt percért”, nem veszi tudomásul, de a veker feleség már eleve úgy számítja ki az ébresztési időt, hogy ez a bizonyos „még öt perc” benne legyen, sőt nem is egyszer: háromszor.

No, most majd megtanulják a londoni férfiak! Any-nyi késés, mint most egy ideig lesz, nyilván még so-hasem volt a hivatalokban. A feleségek pedig, vidéki számúzetésükben, elégedetten mosolyognak: nem mond-hatja majd az a gazember, hogy nem hiányoztam neki...

Róma hódolata XII. Pius előtt. Rómából je-lentik: XII. Pius pápa kedden kihallgatáson fogadta Borghese herceget, Róma kormányzóját, aki Róma vá-rois hódolatát tolmácsolja. A Szentatya megelégedésé-nek adott kifejezést szülővárosának, Rómának fejlő-dése felett. A látogatás után Róma kormányzója Ma-zlione bíboros, szentszéki államtitkár kereste fel, aki a látogatást délután viszonozta a Capitoliumon.

Átnyújtják a bolgár királynak a római egyetem díszdoktori oklevelét. Rómából jelentik: A hét végén Botai közoktatásügyi miniszter vezetésével olasz kul-turális bizottság utazik Szófiába. A minisztert elkíséri De Francisci, a római egyetem rektora is. A küldött-ség átnyújtja a bolgár királynak a római egyetem dísz-doktori oklevelét.

Zavargások Indiában, Bombay. Sukkurban a la-kosság között összetűzésre került sor, amelynek fo-lyamán huszan meghaltak, többen pedig mezsebesül-tek.

Aknára futott egy — aknaszedő hajó. London-ból jelentik: Az angol tengerügyi hivatal jelentése szerint a Mastiff nevű aknaszedő hajó egy német ak-nára futott és elsüllyedt Anglia keleti partvidékén.

Straus Oszkár felvette a francia állampolgár-ságot. Párisból jelentik: Straus Oszkár, a világhírű operettszerző felvette a francia állampolgárságot.

Két nap alatt négy liter víz volt az elsüllyedt norvég gőzös hánnyódó legénységének minden tápláléka. Londonból jelentik: A németek által elsüllyesztett Ar-nekjode norvég gőzös 12 tengerésze vasárnap egy an-gol kikötőbe érkezett. Megmenekülésüket egy repülő-gépnek köszönhetik, amely észrevette őket. A tenger-észek 55 órán át egy kis csónakon hánnyódtak a viha-rós óceánon, miközben a csónak többször felborult és minden élelmiszerük a tengerbe veszett. Két napon át csak 4 liter víz tartotta bennük a lelket. A harmadik napon a csónak ismét felborult s ekkor a kapitány és 3 tengerész elmerült. A többiek már nem voltak képe-sek arra, hogy ismét beszálljanak a csónakba, hanem 5 órán át a bárka szélébe kapaszkodva tartották fenn magukat. Végül egy repülőgép meglátta és kimentette őket.

Szekfi Gyula székfoglalója a Kisfaludy Társa-ságban — Némethy Gézaról. Budapestről jelentik: A Kisfaludy Társaság legutóbbi felolvasóülésén tartotta meg székfoglalóját Szekfi Gyula, a nagynevű magyar történetíró, akit az elhunyt kiváló klasszika-filológus Némethy Géza helyére választottak meg. Székfoglaló-ja elején Szekfi Gyula is meleg szavakkal emlékezett meg Némethy Gézaról, a nagy tanárregnézéséről. Kinek keze alól a magyar szellemi kiválóságok egész sora lé-pett a tudományos életbe. Felemlítette Szekfi Gyula székfoglalójában, hogy Némethy Géza elevenítette meg azt az igazságot, amely szerint a magyar szellem sok-ban rokon az antik stoikus szellemmel s végül Né-methy Géza „A magyar jellem a történetünkben” című művéből mutatót be egy részletet.

Göring tábornagy feleségének leánya szüle-tett. Genéből jelentik: A Tribune de Lausanne je-lenti, hogy Göring marsall feleségének leánygyerme-ke született.

Hová kell küldeni a hadseregnek szánt termé-szetbeni adományokat? Mint a Rador közli, a hadse-regnek szánt természetbeni adományokat írásban be kell jelenteni a miniszterium titkári hivatalának, feltün-tetve az adományozó egyesület, vagy magánszemély pontos címét. Magukat az adományokat személyesen, vagy postai közvetítéssel a hadsereg központi felsze-relési raktárához kell juttatni, amelynek címe: Bul. Regele Alexandru 9. Soseaua Cotroceni.

Kétszázezer műtétet végzett eddig Verébólv dr., a budapesti orvosprofesszor. Budapestről jelentik: Verébólv Tibor dr., a világhírű magyar orvosprofesz-szor most ünnepli sebész munkásságának 25-ik évfor-dulóját. Működését hosszú cikkekben méltatják a bu-dapesti lapok és többek között megállapítják, hogy Ve-rebólv tanár eddig több mint kétszázezer műtétet vég-zett.

„Rohamoizsama”...

Londonban elegáns áthuzattal látják el a gáz-maszkok ércfűtőjét. Skarlátpiros selyemszállagon viselik vállukon a fűtőket a londoni hölgyek. Az an-gol királynő sötétszürke bársonnyal készített kézi fűtőket, amely rejtikül gyanánt is szolgál, azonkívül ellér benne a gázmaszk is. A legújabb divat pedig e téren a gázmaszk-fűtővel egyesített muff, amelyet többnyire leopard bőrből készítenek. Új divatot hoz-zott a légvédelem a nizzsami téren is, amennyiben megszületett a „rohampizsama”, amely ágytakaróul s egyszerűs mind nizzsamul is szolgál. A takaró ugyan is úgy van szabva, hogy cipzárok segítségével pillan-atok alatt átalakítható nizzsamzerű köntössé.

Enescu hangversenye Rómában. Rómából je-lentik: A római Adriano-színházban vasárnap délután 5 órakor hangversenyt adott Gheorghe Enescu, a vi-lághírű román karmester. A hangversenven megjelent a piemonti hercegnő, Comen és Bossy követek va-lamint a román követség tagjai és válogatott közö-nység. Enescu november 23-án Turinban és 26-án Firen-zében dirigál, majd pedig Genuában felszáll a „Rex”-hajóra és Newyorkba vészik, ahol három hónapig fog tartózkodni.

MODERN GYERMEKTORNAR-TANFOLYAM

kezdődik december 1-én a tornaegyesületben okl. tanárno vezetésével, orvosi felügyelet mellett. Beiratkozás és felvételek Avram laucu-tor 21 szám alatt, naponta este 6-8 óráig.

MODERN OKTATÁS, OLCSÓ TANDÍJ

Német hadifoglyok sikertelen szökése Angliá-ban. Londonból jelentik: Négy német hadifogoly meg-szökött kedden reggel a skótszági gyűjtőtáborból. Délben a szökevényeket néhány kilométernyire a tá-bortól elfogták.



Mit gondolsz, nem veszi rossznéven a professzor ur, ha felkeltjük?

Meghalt báró Madarassy-Beck Gyula, a Magyar Jelzalog Hitelbank volt elnöke

Budapestről jelentik: Báró Madarassy-Beck Gyula, a magyar politikai és pénzügyi világ ismert alakja, az egyik budapesti szana-tóriumban tegnap reggel 67 éves korában meg-halt. Az elhunyt évtizedeken keresztül vezető szerepet játszott a magyar pénzügyi életben. Hosszabb ideig állott a Jelzalog Hitelbank élén, mint vezérigazgató, majd pedig a Ma-gyar-Olasz Bank alelnöke volt. A háboru alatt gróf Tisza István bizalmas körébe fogad-ta és többször kapott tőle igen fontos pénz-ügyi problémák megoldására megbízást. Tisza István gróf halála után báró Madarassy-Beck Gyula pályafutása hanyatlott és utóbb hosz-szabb időn át betegeskedett.

Tíz napra betiltották a temesvári „Extrapost” című lapot. Bucurestiből jelentik: Bucuresti-i lapjele-nések szerint a cenzurahivatal tíz napra betiltotta a Temesváron megjelenő „Extrapost” című németnyelvű lapot. A betiltásra a lap tiszteletlen magatartásával és különböző rendeletek megszegésével szolgáltatott okot.

MEGSEMMISÍTETTE A BELÜGYMINIS-TERIUM HÁROM KISFÉRSEGI JEGYZŐ ÁTHE-LYEZÉSÉT. Kolozsvárról jelentik: Szamostartomány hivatalos lapjának legutóbbi számában megjelent bel ügyminiszteri rendelet szerint a miniszter megse-mmisítette Gyurich Zoltán szentmártoni (Biharme-gye) jegyző áthelyezését a muscelmegeyi Davides-tibe, Varga István drácsékel (Biharmegye) jegyző áthelyezését a orahovamegyei Popestbe, végül pe-dig Csorba Endre erdődi (Szatmármegye) jegyző á-thelyezését a buzámegyei Cluciti községbe. A bel-ügyminiszteri rendelet nagy meglepődést keltett.

Dr. Niemerower főrabhi méltóságának je-lölti. Dr. Niemerower Jakab bucaresti-i főrabbi halála következtében megüresedett az országos főrabbi tisztsége. Ezt a tisztelet rövidesen betöltik és eddig két esélyes jelöltet emlegetnek: Alperim és Halewy vidéki főrabbiak személyében.

A milánói Ambrosiana-könyvtárban felállítják Petőfi szobrát. Rómából jelenti a Dunaposta: Az Olasz-országban tartózkodó magyar kulturális bizottság Bo-lognából Milánóba érkezett. A magyar küldöttséget tiszteletesen fogadták és a polgármester fogadást adott tisztelőikre. A küldöttség ezután a világhírű Ambrosiana-könyvtárat nézte meg. A könyvtárban a jövő évben felállítják Petőfi szobrát.

Bevezetik Magyarországon a nyolcosztályos elemi iskolát. Budapestről jelentik: A „8 Órai Újság” jelentése szerint Hóman Balint magyar kultuszminisz-ter a kultuszárca költségvetésének tárgyalásánál be-jelenti, hogy Magyarországon az elemi népiskolát az eddigi hat osztályos típusról nyolcosztályosra alakít-ják át.

Dr. Thau Ernő helyógyász hazaérkezett, rendeléseit újból megkezdte.

Házulajdonosok jelentkezési sorrendje. Az aradi rendőrség népesedési hivatala közli, hogy szerdán és csütörtökön nem változik a je-lentkezési sorrend és ugyanazon uccabeli ház-ulajdonosok jelentkezhetnek, akiknek hétfő és keddre volt megállapítva a jelentkezési határ-idő.

Ismeretlen asszony öngyilkossága. Tegnap délután öt óra táiban a cukorgyár közelében egy ismeretlen asszony holttestét sodorta partra a víz. A hatósági orvos megállapítása szerint a holt-testen külsőszak nyomai nem láthatók és ezért arra következtetnek, hogy öngyilkosság esete fo-rrog fenn. Az életunt 30 év körüli, közepesen öltözött, szürke télikabátot, fekete magasszaru ci-pőt viselt. Személyazonosságának megállapításá-ra folvik a vizsgálat.

KATOLIKUS.BÁL RENDEZŐBIZOTT-SAGANAK ÜLÉSE. Kedden este fél 7 órakor a Minorita Kulturház kápolnatereében ülést tar-tott a Katolikus-Bál rendezőbizottsága. Az érte-kezetlen Széll Lajos dr. elnökletével a bizottság eddigi munkásságát állapították meg és számbavet-ték azt a tevékenységet, amelyet a bizottság a bál érdekében eddig kifejtett. Az ülésen a bál rendező-sége a fél 8 órai pontos megjelenést kérte a je-lentevőktől.

Sulyos vasúti szerencsétlenség Dés mellett. Sulyos vasúti szerencsétlenség történt hétfőn a dési állomás sorompójánál. Ratiu Gavriila, Ma-nastirea községbeli 17 éves legény, szekerével homokot szállított a Kolozsvár-Dés országról munkálataihoz, mikor a sorompó mellett egy ma-gányos mozdony elütötte. A mozdonyt Suidu E. gépész vezette. Az áldozat a sínpar kanyarulata miatt nem vehette észre az előrohán mozdonyt és ez okból nem vehette észre a gépész sem a szekeret. Félkezésre már nem volt idő és a moz-dony a szekeret hosszabb uton magával hur-colta. Ratiu Gavriila szörnyethalt.

A légvédelmi előadások sorrendje

A Central-mozgóban tartandó légvédelmi előadások mai, holnap és holnaputáni sorrendje a következő:

November 22-én: VII. kerület 8—8.50 V—V betűig, 9—9.50 A—F betűig, 10—10.50 F—I betűig, 16—16.50 K—O betűig, 17—17.50 P—U betűig

II. SZOROZAT:

November 23-án: I. kerület 8—8.50 R—U betűig, 9—9.50 M—P betűig, 10—10.50 I—L betűig, 16—16.50 A—D betűig, 17—17.50 E—H betűig

November 24-én: I. kerület 8—8.50 V—Y betűig, II. kerület 9—9.50 R—U betűig, 10—10.50 I—L betűig, 16—16.50 A—D betűig, 17—17.50 E—H betűig.

— Az Isonzóba fordult egy toherautó, három ember meghalt. Milánó. (Rador.) Egy fával megrakott toherautó az Isonzó folyóba zuhant. Három ember meghalt, hat megsebesült.

— Menyasszonyával együtt a vonat elé vetette magát egy lugoszláv boxbajnok, Reborád. (Rador.) A lugoszláv lányok beszámolója Tican Pavlovics ismert boxbajnok megrázó öngyilkosságáról. Pavlovics menyasszonyával együtt vonat elé vetette magát és mindketten szörnvetáltak.

— A bosznia-hercegovinai mohamedánok tovább is kártartanak az önkormányzat követelése mellett. Belgrádból jelentik: A szerajevói „Jugoslavenska Posta” című lap foglalkozik a hercegovinai és boszniai szerbek felfokozásának hangoztatásával, hogy a bosznia-szerajevói önkormányzat kérésére végleg lekerüljön a naprendről, mivel a területen lakó szerbek feltétlenül kártartanak a Jugoszláviával való legszorosabb egység mellett. A moszli mohamedánok viszont kimondták, hogy továbbra is kártartanak a bosznia-hercegovinai önkormányzat igénylése mellett. Az önkormányzatot a mozgást terület államjogi helyzetéhez hasonlóan szeretnék megoldani.

— Különös házassági ajánlat. A szófiai cirkusz igazgatója, akinek számos bérháza van a bulgár fővárosban, házassági ajánlatot tett közze az újságokban. A nőiülni szándékos cirkuszigazgató feltételei lényegesen eltérnek a szokványos formáktól. Azt kéri, hogy a menyasszonyjelölt fiatal legyen, szép legyen, nem baj, ha szegény, de — engedje meg, hogy tetoválják testét az ő eredeti tervei szerint.

Ma, november 22-én, este 9 órai

kezdettel a Zsidó Nemzeti Szövetség és a Hivód tagjai részére Olteanu kapitány ur légvédelmi előadást tart és ezzel kapcsolatban orvosi elsősegélynyújtási ismertetés lesz a Zsidó Nemzeti Szövetség Str. V. Goldis 8 szám alatti helyiségében.

— Nem mérgezték meg a vinalg községi bírót. Megirtuk hogy Repede Dumitru vinalg községi bíró munkaközben a község házába hirtelen rosszul lett és meghalt. Amikor felesége megtudta, hogy férje meghalt, kétségbeesetten elővette revolverét és öngyilkosságot kísérelt meg. Az asszony annak a gyanújának adott kifejezést, hogy férjét megmérgezték. Az ügyészség elrendelte, Repede Dumitru holttestének felboncolását, amely Vascan Dimitrie dr. törvényszéki orvos jelenlétében meg is történt. A boncolás alkalmával megállapították, hogy a községi bíró súlyos szívhalálban szenvedett és ez okozta hirtelen halálát. A holttestben semmiféle mérge nyomát nem találták.

— Ismeretterjesztő füzetet hozott forgalomba a társadalombiztosító a balesetek elleni védekezésről. A társadalombiztosító aradi igazgatósága a következő közleményt hozta nyilvánosságra: A központi társadalombiztosító közlésekben működő és a balesetek megakadályozásának ügyét intéző műszaki szolgálat, az ország különböző vállalatainál lefolytatott vizsgálatok során megállapította: a balesetek jelentős része olyan származik, hogy a munkások nem ismerik a munkaszabályzatokat, amelyeket a központi társadalombiztosító állított össze és, amelyet a Monitorul Oficial 133—1934. valamint 256—1935 számában közölték. Ezen oknál fogva a társadalombiztosító vezérigazgató-sága ismeretterjesztő-hadjaratot kezdett, hogy az ország valamennyi munkásának tudomására hozza ezeket a szabályokat és 48 oldalas, szép kivitellű képmellékletekkel ellátott füzetet hozott forgalomba, amelynek tartalma a munkások életét és egészségvédelmét ismerteti, címe pedig: „A jó védekezés elhárítja a veszélyt” (Paaza bună trece primejdia rea). Ennek érdekében, hogy ez a füzet, amelynek tényleges költsége 22 kel, minden munkáshoz eljuthasson, a társadalombiztosító központi tanácsa elhatározta, hogy a füzetet tíz leles árban hozza forgalomba és az árkülönbötet a társadalombiztosító költségvetéséből fedezi. A központi vezetőség, tekintve vége az ismeretterjesztő füzet célját és rendeltetését, nagy súlyt helyez arra, hogy ez a könyvecske minden munkáshoz eljusson. „A jó védekezés elhárítja a veszélyt” című füzet árusítása az aradi társadalombiztosító intézet baleset-osztályán történik (2. számú szoba).

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

VOJTEK gyógyszer-tár, Bulev. Regina Maria
DANCIU gyógyszer-tár, Piața Mihai Viteazul
BERNÁTH gyógyszer-tár, állomással szemben.
BERGER gyógyszer-tár, Saguna-ut.

Budapesten bolyong Petneki Balázs, aki meg akarja találni Attila sírját

Budapestről jelentik: A dolog ott kezdődött, hogy Jászugró község egyik legmódosabb polgára, Petneki Balázs, árulni kezdte a földjeit. Negyven hold kitűnő földet, amely az Isten az idén annyi buzát szór el, hogy a gazda éveken át lehetett volna belőle. Meg is kérdezték sokan Petnekit, miért akar megválni gyönyörű birtokától. A válasz csendes, elmélyvedt néhány szó volt:

— Nagyobb kíváncsiságom támadt s ehhez sok pénzre van szükségem.

Egyszer aztán elkottavotta egyik bizalmasának, hogy

a Zagyva mellől közepén, ott, ahol három fa ágaskodik a mederben, ott fekszik Attila, a harmas koporsóban, ezt akarja kiásni Petneki Balázs.

A szélesvállú, feketehajú, tűmzsi magyart egyik pályaudvarkörnyéki vendéglőben találtuk meg. A jászugróiak, akik minden lépését figyelemmel kísérték, előre tudták velem, hogy Petneki Pestre utazik, mert egyéskor meg akarják akadályozni földjei eladásában. Ezt az engedélyt szeretné kitalálni a hivatalokban. Balázs gazda szívesen fogad. Elüljáróban megjegyzte, hogy igen is szüksége van a nyilvánosságra. Az ő álma, amely utján indult, nem csal, a koporsó ott kell legyen a Zagyvában.

— A nyár elején egyik estenden holtfáradtan kerültem nyugovóra. Sohasem szoktam álmodni. Egyszerre felriadtam. Tudtam, hogy valami történi a szobában. A falon nagy rés volt és előtte jéhrékoponyas valaki állt. Ezeket mondta: Ébredj, Petneki Balázs, mert Attila a te földedben nyugszik, neked kell megtalálnod, hozd ki a földből a hunok dicsőséges királyát és temesd el keresztény módra. Aztán Attila a három bugófa jövátett keresd a koporsót, Epits gátat a folyónak ass három méter mélyen a mederben és megtalálsz a királyt. A bugófa a három koporsóból nőttek, könnyű lesz eligazodnod!

— Kérem, én nem ülök fel senkinek — folytatja Petneki uram. — de ebben az álomban hiszek! Hogy az üzenetet végrehajthassam, legalább háromszáz kubikusra van szükségem. Sok pénz kell hozzá, de én hiszek, hiszek! És mégsem akarja a jegyző ur engedni, hogy a tulajdon földjemenként pénzt szerezzek. Pedig a koporsók kiemeléseért ünnepségre már sokakat meghívattam.

Névsort vesz elő, mutatja. Tényleg: a kormány, az összes magasabb rangúak, egy sereg újságíró neve áll a cedulán. Petneki dipára gyűit és aztán folytatja:

— Na lássa, fiatalur, Osztan nem akarják engedni, hogy eladjam a tulajdon földjeimet!

— Legalább van már rá vevője, Petneki uram?

— Még nincs, de odaadom nekén, mert Attila fejedelmnek ki kell gyönnie a földből. Az Aranykoporsót felajánlom a muzeumnak, az ezüstöt kiárusítom, az ólmot meg valami gyárnak adom oda. Már kinéztem itt Pesten egy rendes, igazi sírládat. Háromszáz pengőt kérnek érte. Abba fektetem Attilát, meglással sírhelyet is veszek neki valami dombháti temetőben, hogy körülhessen ott, ahol ő volt egykor az ur és gazda. gazdája minden földnek és parasztnak.

Iszunk egyet, Petneki uram krárog, majd pedig ezeket mondja:

— Hát iszen kölcsön is kérhetnék, van az én földem olyan, hogy párezer pengőt látatlanba is adnak rá. De akkor a hitelező elvinné az aranykoporsót, esetleg a teletmet is elvinnék ide Pestre a Kerepesibe. Körülnéztem ott, de bizony nem engedem én beszorítani a királyt ezernyi ezer más közönséges halott közé!

— Ne is... ne is — hümmögjük. Aztán bucsuzunk a gazdától, aki holnapról kezdve végigtapalja a közhivatalokat szegény Attila ügyében. Meg a három bugófa miatt. Amelyek ott állnak a Zagyva vízében és Petneki gazda által szerint alattuk nyugszik a Világ Ostora s akinek megtalálásában — ne haragudjon Petneki uram, — kis-sé magunk is kételkedünk a jászugrói jegyzővel együtt.

— ELLOPTAK A FELADÁSRA SZANT PÉNZT. Temesvárról jelentik: Feltűnést keltő lopás ügyében indította meg a temesvári rendőrség a nyomozást, Frank György tisztviselő cégének, a Nagybányai borkereskedés tulajdonosának megbízásában nagy összegű királyt a tulajdonosán feladta. Franknak várnia kellett a feladó pénztár előtt és amikor hosszabb várakozás után a pénztár elé jutott, megdöbbenve látta, hogy irattáskája, amelyben a pénz volt nyitva van, Rosszat sejtve fejnylott és abból hiányzott egy köteggel, melyekben 500 leendő volt. Több mint 500 pengőt loptak el. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

Az eszkimók lesújtó véleménye az európaiakról...

Mikkelsen svéd kapitány érdekes dolgokat mondott el az újságíróknak legutóbbi grölandi utazásáról.

A kapitány közölte az eszkimókkal, hogy Európában megint háború van. Alig győzte a feleleteket arra a sok kérdésre, amelyet az eszkimók feltettek: Miért tört ki a háború, hogyan gyilkolják egymást Európában az emberek? Csak szaporodtak a kérdések, amikor a modern fegyverekről kezdett beszélni az örök tél világában élő eszkimóknak.

Emondták még az eszkimók, hogy rádióink van és hallgatják a háborús híreket, de nem akarták hinni a hallottaknak, hogy 21 évvel a véres világháború után ismét hadakoznak az emberek.

Végül kijelentették, a hallottak alapján az a véleményük, hogy az európaiak megőrültek.

200—300 LEIERT ÁRULT HAMIS IGAZOLVANYOKAT. Bucurestiből jelentik: A főváros rendőrsége veszedelmes hamisítót tett árjalmatlanná Simion Catrinescu személyében, akit az északi pályaudvarkörnyék közelében fogtak el. Catrinescu a postai letétpénztár könyveinek, továbbá személyazonosságok hamisításával foglalkozott. Vallomása folyamán elmondta, hogy 2-300 leiert hamisította a személyazonossági igazolványokat. Kihallgatása még folyamatban van.

Lovag Zelenksi János, az elhunyt örökbe fogadott fia saját, és neje csömöri Zay Klára grófnő, valamint fiai Kázmér, Róbert és László nevében, továbbá az elhunyt unokaöccsel és hugal özvegy örgróf Pallavicini Alfrédné Nopcsa Ilona bárónő a saját és fiai örgróf Pallavicini Alfréd, János Károly és Hubert nevében, valamint öz. báró Nopcsa Elekne Catherine Couderkerque Lambrecht és báró Babenburgi Karg Györgyné Piret de Bihain Erzsébet bárónő, saját és férje báró Babenburgi Karg György nevében, báró Piret de Bihain Viktor, saját és neje sipeki Balás Dóra nevében, mélyszégyen fájdalommal jelentik a legjobb atya és nagybátya

Nagyváltóságú

Gróf Zelánka ZELENSKI RÓBERT

és. és kir. kamarás, v. b. t. t., az I. oszt. vaskoronarend tulajdonosa, a felsőháznak és a régi főrendiháznak örökös tagja s. a. t., s. a. t.

folvó év november hó 20-án, éjjel negyed 1 órakor rövid szenvedés és a halotti szentségeknek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunyt.

A boldogult hült teteme f. hó 23-án, csütörtök d. e. 11 órakor fog a neudorfi (temesvári) kegyuri templomban lévő család sírhelyén örök nyugalomra tétetni.

Az örök világhosszág lényeskedjék Neki!

Ötvenes, 1939. november hó 20-án.

Megtörtént a királyhágtúli református püspökség elismerése

Bucurestiből jelentik: A királyhágtúli református püspökség törvényes elismertetésének régóta huzódó ügye végre kedvező elintéztést nyert.

Mint ismeretes, a magyarság vezetőinek a kormánnyal január 17-én kötött megállapodásában ez a kérdés is szerepelt. Armand Călinescu, a megboldogult miniszterelnök, Őfelsége II. Carol király országirányítási politikájának szellemében, minden tekintetben magáévá tette ezt.

A magas ígéret teljesítése tegnap valósággá vált. Argetoianu Constantin miniszterel-

nök elődje örökét azzal a fogadalommal vette át, hogy az országépítő munkát egészében a megkezdett uton fogja tovább folytatni. Ennek a munkafolytonosságnak során került napirendre a királyhágtúli református magyarság felsőbb egyházi fórumának elismertetése.

Ezzel a Magyar Népközösség kitarató munkájának eredményeképpen a királyhágtúli református egyház is törvényesen elismert közjogi személyiséggé emelkedett s az államtól a többi egyházakhoz hasonló támogatásban fog részesülni. A királyi dekrétum a napokban jelenik meg a hivatalos lapban.

Kétmillió pengő erejéig bűnügyi zárlatot rendeltek el Dvorak Norbert budapesti igazgató vagyonára

Budapestről jelentik: Az „aranytolvaj” Dvorak Norbert igazgató vagyonára a vizsgálóbíró elrendelte a bűnügyi zárlatot. A zárlat 2 millió pengőről szól. Körülbelül ennyi a

kár, amelyet a Scheid-cég üzemvezető igazgatója a magyar államkincstárnak okozott.

A budapesti rendőrség nyomozásának adatai szerint a Dvorak-féle aranylopás mögött nagy aranycsibolási ügy körvonalai bontakoznak ki.

SPORT KÖZLÖNY

Folytatódik az NB:

Az AMTE Bucurestiben a Sp. Studentesc ellen mérkőzik

Ripensia—Venus és Rapid—CAMT a forduló legérdekesebb mérkőzéseit

Kétheti szünet után vasárnap ismét a nemzeti bajnokságért küzdenek az élcapatok és az utolsó előtti őszi forduló műsora érdekesnek ígérkezik. A sorsolás szerint a következő meccsek kerülnek lejátszásra:

Rapid—CAMT, U-Tricolor—Gloria CFR, Sp. Studentesc—AMTE, Ripensia—Venus, Victoria—UDR, Carpati—Juventus.

kérdéses azonban, hogy a Gloria CFR ügyében nem-e lesz végérvényes döntés, amely esetleg lehetlenné teszi a galati-i csapat további szereplését.

Aradon nincs tehát mérkőzés, viszont Bucurestiben az AMTE nagy harcot vív majd a jóképességű Sportul Studentesc ellen. A bucuresti-i diákcsoport az őszi idényben több elismerésreméltó eredményt ért el s így a piros-feketék kilátásai nem a legjobbak. Mindazonáltal remélhető, hogy az AMTE teljes erőbedobással, lelkesen fog küzdeni és ha a szerencse is mellé pártol, még győzelem sincs kizárva.

A forduló legintótosabb mérkőzése kétségkívül a Rapid—CAMT találkozó, amelyet szintén Bucurestiben bonyolítanak le s ez a mérkőzés az első három hely végleges sorrendjének kialakulá-

sánál bír jelentőséggel. A CAMT kétségtelenül rendelkezik képességekkel, de a formában lévő Rapiddal szemben nem sok keresnivalója van.

Temesváron régi riválisok találkoznak: a Venus és a Ripensia. A sokszoros temesvári bajnoksapat, ma már csak árnyéka önmagának és a Venusnak — még közepes teljesítménnyel is — biztosan kell győznie a mai Ripensia ellen. Nincsen azonban kizárva, hogy a Ripensia éppen a nagy ellenfél ellen embereli meg magát, de még így is meglepetés volna, ha csak egy pontot is szerezne.

Kolozsváron a Victoria az UDR-t látja vendégül. A Victoriát a honi pálya támogatja, az UDR formája pedig igen szeszélyes. Ha a resicai csapat jól játszik, még győzhet is Kolozsváron, ha azonban ismét hullámvölgyben lesz — súlyos vereségre sincs kizárva.

Nagybányán a Carpati és a Juventus mérkőz össze erejüket. A Juventus nagyon gyengén szerepelt az őszi idényben, a Carpati is csak az első hetekben remekelt, de a hazai pálya mégis a Carpati győzelmé mellett szól. Mindenesetre hatalmas küzdelem várható, amelynek minimális arányú győztese a nagybányai csapat lehet.

O ENDREFI — KÖZÉPCSATÁR? A Juventus csapata vasárnap, mint ismeretes, Nagybányán vendégszerepel, ahol a Carpati ellen mérkőzik. A Juventus vezetősége azzal a gondolattal foglalkozik, hogy ezen a mérkőzésen Endrefit, az aradi származású tartalékkapust szerepelteti a középcsatár posztján, tekintve, hogy Sonny Niculescu rendkívül gyengén játszott az utóbbi mérkőzéseken.

O Anglia—Wales 1:1 (0:1). A Vöröskereszt Egyesület javára Cardiffban 22 ezer ember nézte végig a mérkőzést, 1400 fontsterlinget adtak össze a jótékony célra!

A magyar nemzeti bajnokság állása

1. Kispest	9	6	2	1	31:13	14
2. Ferencváros	9	7	0	2	34:16	14
3. Szeged	9	6	1	2	21:16	13
4. Újpest	8	5	2	1	26:14	12
5. Törekvés	9	5	2	2	19:15	12
6. Hungária	9	4	3	2	27:17	11
7. Haladás	9	4	0	5	19:19	8
8. Elektrómos	9	3	2	4	15:21	8
9. Bocska	9	4	0	5	14:26	8
10. Gamma	9	2	2	5	13:18	6
11. Taxi	9	2	1	6	15:27	5
12. Kassa	9	2	2	5	8:22	5
13. Nemzeji	9	2	0	7	15:24	4
14. Szolnok	9	2	0	7	12:21	4

O A Nemzeti Futball Klub visszalép a magyar bajnokságtól. A Nemzeti Futball Klub vezetősége bejelentette, hogy a sportegyesület beszüntette a működését és visszalép a bajnokságtól. Vasárnap már nem is áll ki a Hungária ellen.

O Az Ambrosiana az élen. Az olasz bajnokság vasárnapi fordulójának eredményei a következők: Novara—Bologna 0:0, Lazio—Juventus 4:0, Milano—Venezia 2:1, Genova—Napoli 2:0, Fiorentina—Liguria 4:0, Ambrosiana—Torino 1:0, Roma—Modena 1:0, Bari—Triestina 2:2. A sorrend a következő: Ambrosiana 12 pont, Lazio 12 pont, Bologna 12 pont, Genova 12 pont, Róma 11 pont.

A szifilisz

diszkrétén és alaposan, szájon beszédendő módon, csak az új, eredeti külföldi „ARONGYL” gyógyszerrel kezelhető, előállítva a Plagnol-laboratóriumok által, Versailles (Franciaország) és engedélyezve a nagyv. Egészségügyi Minisztérium által. A több mint 15 év óta folyó kísérletezések a francia klinikákon tanuskodnak az eredményekről, amelyet ezen készítmény fel tud mutatni. Tartalmazza, a szervezetnek teljesen ártalmatlan formában, az összes orvosi gyógyszerket, azaz: arzént, bizmutot és higanyt.

Dr. Gucci gyógyszerész, Bucuresti, Calea Victoriei 33., az üveget 450.— lei utánvétel ellenében szállítja. Kivánságra felvilágosító-brosurát küld „NIFAR” S. A. R. Serviciul Stiintific AD, Str. Maria Rosetti 47., Bucuresti.

Sipos volt a mezőny legjobbjá

a Bucuresti—Berlin városközi válogatott mérkőzésen — írja a Gazeta Sporturilor. A további játékos-bírálatban így ír a lap:

— Sipos talán eddigi legjobb játékát nyújtotta, amióta Bucurestiben van. Ezenkívül jelentős fejlődés is észlelhető nála, mert amikor még Jugoszláviában játszott, szintén meg volt a gyorsasága, de nem lőtt. Most veszedelmesen lő és ő volt az, aki a legtöbb labdát küldte a berlini kapura.

Sipos után Vintillát dicséri a lap, aki — mint rendszeren — nagyszerű volt a védelemben, de ezúttal a támadósort is megfelelően támogatta. Negrescu és Sadovski következnek ezután a rangsorban, akik szintén kiváló nyújtottak. Siera is jól játszott, anélkül azonban, hogy különösképpen kiünt volna. Lupus rap-

szodikus teljesítményt nyújtott: jó kezdés után egészen zavart dolgokat csinált. Rasinaru és Juhász — akik egy-egy félidőt játszottak — egyformán gyengébben szerepeltek. Gica Pănescu keveset volt játékban, de sok labdát jól játszott meg. Auert Bossmann erősen fogta, de így is volt több jó leadása, lövéseit azonban nem kísérte szerencse. Bogdan játéka ezúttal nem volt a szokott ötletes, de rosszul sem játszott. Bodola volt a csapat leggyengébb tagja, szinte érthetetlenül rosszul játszott.

TEKESPORT

A Fortuna egyéni tekeversenye nagy érdeklődés mellett folyt le szombaton és vasárnap a Nagy Béla-vendéglő téli versenypályáján, legjobb versenyzőink részvétele mellett. A szombat este és vasárnap egész nap tartó versenyt este 9 órakor fejezték be, a holtversenyeket elődöntő rádobásokkal, melyek után az eredmény a következőképpen alakult ki: 1. Molnár (Fortuna) 18 fa, 2. Filipás (Infrătirea) 18 fa, 3. Botka (Fortuna) 17 fa, 4. Naver (Fortuna) 17 fa, 5. Böhm (Infrătirea) 16 fa. 16 fát ütöttek még: Kulcsár és Danciu (Fortuna), Ferenczi (Tricolor) és Fritz (Infrătirea).

Az Infrătirea Temesváron szerepelt vasárnap, a Victoria új kettős versenypályáján játszott két barátságos mérkőzést a vendéglátó ellen és bár tartalékolatlan utazott át, mindkét mérkőzését megnyerte. Az eredmények a következők voltak: Infrătirea—Victoria 187:182 és 188:173.

A Tricolor barátságos mérkőzéseket is játszott vasárnap a két bajnoki mérkőzésen kívül, hogy nagyszámú játékosgárdájának játéklehetőségét biztosítson. Délelőtt 9 órakor az Infrătirea-pályán (Nagy Béla-vendéglő) a Fortuna kombináltja ellen 147:121 arányban, délelőtt 11 órakor pedig egy másik kombinált csapata az AAC-pályán, az AAC egy kombinált csapata ellen játszott és győzött 215:189 arányban.

A teke csapatbajnokság harmadik fordulója. Vasárnap, november 26-án a teke csapatbajnokság harmadik fordulója kerül lebonyolításra, melynek érdekessége a táblázat első két helyén levő Prieteni—Infrătirea csapatbajnoki rangadó mérkőzés, Nagy küzdelem és csúcsteljesítmény várható a két 16 formában lévő együtttestől. A két másik mérkőzésben a Tricolor és AAC győzelmei valószínűek. A mérkőzések időbeosztása, helye és bírókádéja a következő:

Prieteni—Infrătirea délután 6 óra, Prieteni-pálya, bíró: Winkler.

Prieteni B)—Infrătirea B) délután 4 óra, Prieteni-pálya, bíró: Vékus.

Tricolor—Fortuna délután 7 óra, Tricolor-pálya, bíró: Szóke.

Tricolor B)—Fortuna B) délután 5 óra, Tricolor-pálya, bíró: Szendrei II.

AAC—Transilvania délután 4 óra, AAC-pálya, bíró: Szilágyi.

AAC B)—Transilvania B) délután 3 óra, AAC-pálya, bíró: Szendrei I.

A Fortuna B) csapata is küzdőterre áll vasárnap a csapatbajnoki mérkőzések során, miután a körzet által engedélyezett kéthetes határidő lejárt. A Fortuna be is fejezte a szervezési munkálatokat és az edzésben B) csapata kitímőnek mutatkozott.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A kisiparosok részére biztosítható adó-könnyítések lehetőségét tanulmányozza a kormány

— mondotta Aradon Stavri Cunesco munkaügyi minisztériumi vezérigazgató

Rövidesen megkezdik működésüket a minimális fizetésekről szóló törvény alapján alakuló bizottságok — Hét-százötvenezer lei munkanélküli segélyt utalt ki Temes-tartomány részére a minisztérium

Kedden délelőtt Nagyváradról Aradra érkezett Stavri Cunesco, a munkaügyi minisztérium vezérigazgatója. Kisérétében Aradra érkeztek: Bottez Gheorghe temesvári munkaügyi vezérfelügyelő, Chirila Ion dr. kolozsvári munkaügyi vezérfelügyelő és Stroia, a bucarestii munkakamarai elnök. Aradon a munkaügyi minisztérium vezérigazgatóját Pacuraru Octavian munkafelügyelő fogadta, akinek kíséretében megtekintette az inasúton új épü-

letét, majd pedig a volt ipartestületi épületben tett látogatást. Stavri Cunesco utasítására meghívogatta a munkaügyi vezérigazgatóra aradi céhek képviselőit, akikkel a vezérigazgató meg akarta tárgyalni az időszerű szakmai kérdéseket. A déli fél egy órától fél háromig megtartott értekezletet Stavri Cunesco vezérigazgató nyitotta meg, aki a következőket mondotta:

A céhek beszerzésének munkája a befejezés felé közeledik

— Ralea munkaügyi miniszter ur megbízásából hívtam ide össze Önöket. A miniszter urnak úgyvanis az a kívánsága, hogy körutamon lépjen érintkezésbe az iparosok, a munkások, valamint a magántisztviselők képviselőivel és a közvetlen megbeszélések révén tájékozódjam kívánságaikról. Közölhetem Önökkel, hogy a céhek beszerzésének munkája befejezéséhez közeledik és teljes sikerrel halad előre. A munkaügyi minisztérium behatóan foglalkozik az iparosok és az alkalmazottak problémáival és ezekről a kérdésekről épp legutóbb beszélt Ralea munkaügyi miniszter ur a bucarestii céhek házának felavatásán. A minisztériumnak az a szándéka, hogy a kisiparosság működését és fejlődését lehetővé tegye. Módot akarunk találni bizonyos adóügyi könnyítésekre a kisiparosok esetében és ebből a célból Ralea miniszter ur fontos megbeszéléseket kezdett Constantinescu pénzügyminiszter urral. Ugyanakkor gondoskodni kívánunk arról, hogy a kisiparosok könnyebben juthassanak hitelhez és ezért egyszerűsítettük a kisipari hitelintézetnél a formákat. Szó van arról is, hogy a kisiparosok anyag- és szerszámsegélyhez jussanak. Ami a pénzügyi könnyítéseket illeti, tanulmány tárgyát képezi az is, hogy a kisiparosok könyvvizetési kötelezettségét felülvizsgáljuk. Mivel a három évvel ezelőtti életbelépett ipartörvény bizonyos intézkedései módosításra szorulnak, külön bizottság dolgozik a módosító törvénytervezet kidolgozásán.

— A minisztérium egyik utóbbi legfontosabb törvényalkotása a minimális munkabérek bevezetésének megvalósítása volt. Az új törvény értelmében létesített bizottságok rövidesen megkezdik működésüket. A minisztériumban egyébként külön bizottság foglalkozik az alkalmazottak adóügyi kérdéseivel is és ezzel kapcsolatban rövidesen fontos tervezetet dolgoznak ki. Ez a tervezet két részre oszlik. Egy része a már most megvalósítható kérdésekre vonatkozik, másik része pedig azokra, amelyek megvalósítására csak az új költségvetés elkészítése alkalmával kerülhet sor.

A vezérigazgató ezután közölte, hogy az újépített volt ipartestületi épületben nyer elhelyezést a „Munka és Jólét” intézménye Aradon és ugyancsak itt biztosítanak helyiséget a különböző céhek számára.

Különböző felszólalások

A vezérigazgató beszéde után elsőnek Feier István emelkedett szóra, aki azt kérte, hogy függetlenítsék a megyei céheket a helytartósági céhek központoktól. Utalt arra, hogy a fémipari munkaadók céhe például azért nem alakulhatott meg Aradon, mert a temesváriak túl nehézkesek, nélkülük pedig a cég nem alakítható meg. A munkaügyi vezérigazgató közölte, hogy a munkabéretartás székelylén, hanem a tartomány területén bármely városban működhetik céhek központ, így tehát Aradon is. Mindössze az a feltétel, hogy a cég a szakmabeliek tíz százalékát foglalja magában. Felszólította tehát Feier István, hogy folytassák a szervezés munkáját és szükség esetén Arad központtal alakítsák meg a céhet. Ami ön-

álló megyei céhek alakítását illeti, ez nem vihető keresztül, mert a kormány tartományi rendszer szerint akarja a céheket megszervezni.

Feier Stefan ezután az ipartörvény azon intézkedésének gyakorlatba való átvitelét kérte, hogy a kisiparosok nyersanyagszükségletét, valamint a szerszámaikat 50 százalékos kedvezményrel szállítsa a vasút.

Vasutár Gheorghe a munkások nevében szintén oly értelemben szólalt fel, hogy a megyei céheknek nagyobb önkormányzatuk legyen. Kérte, hogy ezt a céhtörvény módosítása során valósítsák meg.

— Meg kell emlékezni az általános drágulásról és azt kérem, hogy a munkaadók legyenek belátással és vegyék tekintetbe az utóbbi időben bekövetkezett áremelkedéseket. Különösképpen felhívom vezérigazgató ur figyelmét arra, hogy egyes munkaadók, ahelyett, hogy bérémelekedést adnának, hárlezállást estek hozolnak. Így történt ez legutóbb az Astra gyárnál is.

Ionescu Astra-gvári munkás, közölte a vezérigazgatóval, hogy az Astra-gyárban a munkások úgynevezett alapfizetést és ezenkívül az akkordrendszer alapján, százalékot is kapnak. A közel-múltban a kárpitos-osztályon a százalékot teljesen törölték, míg a többi osztályokon leszállították. Ennek következtében a munkások jövedelme lényegesen csökkent. Végül annak biztosítását is kérte, hogy a munkaadók ne járassanak el az alkalmazottaik ellen, mert azok a céhek szervezkedésében részt vesznek.

A munkanélküliség kérdése

A magántisztviselők képviselőjében Mosoiu Victor szólalt fel, aki szintén a megyei céhek önkormányzata mellett beszélt, majd pedig azt kérte, hogy ezek a megyei céhek maguk választhassák vezetőiket és ne a céhek központ nevezze ki a megyei vezetőségeket. Stavri Cunesco válaszában közölte, hogy ez a kívánság teljes erőszóben nem teljesíthető és legfeljebb arról lehet szó, hogy a megyei céheknek legelőbb jogot lehessenek az új céhtörvény keretein belül és a központi vezetőség ennek a jelölő-névsornak alapján nevezze ki a megyei céhvezetőségeket.

Mosoiu Victor ezután bejelentette, hogy az aradi magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak kolozsvári, temesvári és nagyváradai mintára fizetésemelési mozgalmat kezdeményeznek, majd pedig kérdést intézett a vezérigazgatóhoz aziránt, hogy a minimális fizetések megállapításáról szóló törvény, mely tisztviselő-rétegre és kategóriákra vonatkozik.

— A törvény — mondotta Stavri Cunesco — az összes tisztviselőkre vonatkozik, kivéve a bank tisztviselőket, akiknek esetében a kötelező döntőbíróóság a mértékadó.

A cukrásziparosok képviselőjében Bolan elnök szólalt fel, aki azt megkérte, hogy egyesek a cukrászmesterséget megfelelő kényszerítés nélkül üzik. A vezérigazgató utasította a munkafelügyelőt, hogy járjon el az említettek ellen és értesítse ezek ügyéről az erőszakszerű hatóságokat is.

Albu Simion munkakamarai elnök felhívta a vezérigazgató figyelmét a nyaragablányra és arra, hogy emiatt bizonyos iparágakban munkanélküliség fenyeget. Stavri Cunesco válaszában elmondotta, hogy a kormány foglalkozik ezzel a kérdéssel, majd pedig közölte, hogy a munkaügyi minisztérium hat millió leit szavazott meg munkanélküli segély céljaira és ebből az összegből Temes-tartomány 750.000 leit kap. Városszéként ala-

kulnak meg a segélyző bizottságok és kezdik meg a segélyezés munkáját.

Az egybegyűltek hódoló táviratát intéztek az uralkodóhoz és táviratilag üdvözölték Argetolanu miniszterelnököt, valamint Ralea munkaügyi minisztert. Az értekezlet után a vezérigazgató látogatást tett az aradi magántisztviselők céhének helyiségében.

Nehézségekbe ütközik a Magyarországra irányuló tűzifakivitel

A Magyarországra irányuló tűzifakivitel mindaddig nem indult meg. Mint ismeretes, Románia 8 ezer vagont szállíthat Magyarországra, a kivitel lebonyolítása azonban nehézségekbe ütközik, mert a romániai tűzifa budapesti paritásban 375—380 pengőbe kerül, ami meghaladja a magyarországi maximális árat. Ezért azt kérik, hogy a maximális árat emeljék, úgy hogy azok elérjék a világaritást.

A romániai fakivitel, amely a háboru kitörése előtt oly kedvezően alakult, szeptember óta bizonyos mértékben visszaesést mutat. Ez év szeptemberében mindössze 32.021 tonna fa került kivitelre a múlt év szeptemberi 84.227 tonnás kivittel szemben. A háboru kitöréséig ezzel szemben fakivitelünk sokkal jelentősebb volt, mint a múlt évben. Így a január—szeptemberi időszakban 698.614 tonna került kivitelre a múlt év hasonló időszakában exportált 663.400 tonnával szemben. Bár pontos számadatok még nem állnak rendelkezésre, októberben a kivitel ismét emelkedett, mert főleg Németország és a középkelet részéről fokozott érdeklődés nyilvánult meg a romániai épületfa iránt.

— Ünnepeken is lehet adót fizetni! A pénzügyminisztérium megadta a felhatalmazást a pénzügyigazgatóságoknak arra vonatkozólag, hogy vasárnaponként és ünnepeken is reggeltől estig pénztáraitartsák nyitva. Ez a rendelkezés abból a célból történt, hogy azok az adófizetők polgárok is eleget, tehessenek kötelezettségeiknek, akik a hét többi napján el vannak foglalva.

— ÖSSZEIRTIK A MEGYE TERÜLETÉN TALÁLHATÓ LEKVÁRT ÉS SZÁRÍTOTT GYÜMÖLCSÖT. A mezőgazdasági kamarához miniszteri rendelkezés érkezett, amelynek értelmében a kamarát felszólítják, hogy írja össze a megye területén található szárított gyümölcs- és lekvármennyiséget. Ez abból a célból történt, hogy szükség esetén tájékoztathassák a kamarák a bevásárolni szándékozó kereskedőket.

— Kedvezmények a vándorzenészek részére. A pénzügyminisztérium rendelkezést adott ki, amelynek értelmében bizonyos kedvezményeket biztosít azon munkanélküli zenészeknek, akik abból tartják fenn magukat, hogy kis vendéglőkben játszanak és ott tányéroznak. Fizetést tehát a vendéglő tulajdonosától nem kapnak. A jövőben nem kell látványossági adót fizetniük azoknak a vendéglő tulajdonosoknak, akik megegyeznek, hogy vendéglőjükben legelőbb két vándorzenész létszón. Az említett vendéglősök a következő feltételeknek kell megfeleljenek: a szóban levő zenészek ne játszanak állandó jelleggel helyiségükben és a zenészcsoportjának a kettőnél ne haladja meg a helyiség bérértéke törvényhatósági joggal felruházott városokban ne legyen több 15 ezer leinél, míg más városokban és falvakban 12 ezer leinél. Azon vándorzenészek részére, akik kettőnél többet játszanak egy helyiségben, vagy pedig nagyobb bérértékű helyiségben dolgoznak, de fizetést nem kapnak és csak a tányérozásból tartják fenn magukat, a következő kedvezményeket biztosítja: a zenekar vezetője pénzügyi engedélyt kell kérjen. Ebbe bevezetik azoknak a vendéglősöknek a címét, ahol játszanak akarnak és az adót annak a vendéglősnek bérértéke után kell fizetni, amely a legnagyobb házbért fizeti. Az adót tíz napra előre kell kifizetni. A zenekar vezetője ezt az engedélyt átadja a vendéglő tulajdonosának, aki azt az ellenőrzések alkalmával felmutatja. Azok a vendéglősök, akiknek állandó zenekaruk van, nem élvezik a fenti kedvezményeket, mert azok csak az olyan vendéglősökre vonatkoznak, akik munkanélküli vándorzenészeknek engedik meg, hogy náluk dolgozzanak és ott tányérozzanak.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget sem a kiadóhivatal, sem a szerkesztőség.

Ez uton hozom tudomására a nagyvérdemű közönségnek, hogy építési ellenőri állásomtól megváltam és építészeti irodámat változatlanul tovább folytatom.

KENDERESSY LÁSZLÓ
Bul. Reg. Maria 17. I. Tel. 20-78.

Legújabb jelentéseink:

Nem kap külön nemzetiségi minisztériumot a Kárpátalja

Minden igényét kielégítették a kisebbségi lakosságnak

Budapestről jelentik: A külügyi beszámoló után a miniszterelnökségi és a felvidéki minisztérium költségvetését tárgyalta le a magyar képviselőház. **Teleki Pál** gróf miniszterelnök felszólalásában részletesen foglalkozott a költségvetési tételekkel, majd rámutatott arra, hogy bár élnek nemzetiségi tömegek Magyarországon, különösen a Kárpátalján,

nem szükséges külön nemzetiségi minisztérium felállítása.

mert ennek ügykörét teljesen ellátja a szélesebb jogkörrel rendelkező miniszterelnökségi állam-

titkár. Utána **Jaross Andor** felvidéki miniszter beszélt és bejelentette, hogy a felvidéki területeken a zsidó-törvény rendelkezéseit végrehajtották, úgy hogy a felvidéki zsidó kereskedők, iparosok és más intellektuelek foglalkoztatási arányszámát az eddigi 32-ről 16 százalékra csökkentették le. Hangoztatta, hogy

a felvidéki kisebbségieknek nem lehet jogos kulturális, vagy gazdasági panaszuk.

Ezután a képviselőház mind a három tárca költségvetését, úgy általánosságban, mint részleteiben is elfogadta.

Kényszerlakhelyre szállítják mindazokat, akik nem tettek eleget az idegenellenőrzések jelentkezési kötelezettségeinek

Az idegen állampolgárok tartózkodási engedélyének meghosszabbítását célzó kérvények benyújtási határideje, — mint azt az Aradi Közlöny annak idején megírta, — lejárt. Ugyiszintén lejárt azoknak a zsidó vallású polgároknak a jelentkezési határideje is, akiket az állampolgársági felülvizsgálat során törölték az állampolgársági listákból s akiknek ennek következtében ugyancsak november 20-ig jelentkezniük kellett az állambiztonsági hivatalnál. Miután a fenti csoportokba tartozók közül nagyon sokan, több mint háromszá-

zan, nem tettek eleget jelentkezési kötelezettségüknek, az aradi állambiztonsági hivatal a törvény előírásainak megfelelően eljárást indított a kihágók ellen. A keddi nap folyamán huszonöt olyan személyt állítottak elő, akik nem alkalmazkodtak a törvény rendelkezéseire. Ezeket minden valószínűség szerint az idevonatkozó intézkedéseknek megfelelően kényszerlakhelyre szállítják.

Chamberlain alsóházi nyilatkozata az angolelles német akna-zárról

A hágai egyezmény megsértésével vádolta meg a német kormányt az angol kormányelnök

London. Az angol alsóház keddi délutáni ülésén **Attlee** őrnagy kérdést intézett a miniszterelnökhöz, hogy milyen lépést tesz az angol kormány azzal kapcsolatban, hogy Németország a nemzetközi jogal ellentétben aknákat helyezett el olyan hajóutakon, amelyeket a semleges hajók is látogatnak.

Chamberlain miniszterelnök a kérdésre válaszul beszámolt, hogy az elmúlt három nap alatt tíz hajót, köztük hat semleges hajót sülyesztettek el a németek által elhelyezett aknáknak. A múlt évi szeptemberben létrejött hágai egyezmény értelmében az ilyen aknákat elhelyezésénél minden lehetséges rendszabályt meg kell tenni a békés hajózás biztosítása érdekében és a veszélyes zónákat meg kell jelölni és azt a semleges államokkal idejében közölni kell. Ismertette ezután részleteiben is ennek a hágai megállapodásnak a kikötéseit. Majd kijelentette, hogy Németország ezeket a szabályokat nem tartotta be és ezzel szerződés-sértést követett el. Emlékeztetbe idézte a miniszterelnök ezután az „Athénia” hajó pusztulását, amelyet szintén a németek idéztek elő. Ezt a német kormány több ízben megcáfolta. Azzal vádolta meg a német tengeri erőt, hogy úgy a szövetségesek hajóit, mint a semleges hajók el-

sülyesztését minden előzetes figyelmeztetés nélkül hajtja végre.

— Öfelsége kormánya elrendelte, hogy a nyílt tengeren kobozzák el azokat a kiviteli árucikkeket, amelyek német eredetűek, vagy amelyeknek rendeltetési helyük Németország. Ennek az elhatározásnak érvénybe léptetésére haladéktalanul megtörténnek az intézkedések. A német hadviselés eme könyörtelensége arra az elhatározásra bírta az angol kormányt, hogy ő is ilyen eljárásról folyamodjék. Rövidesen közzéteszik különben az angol minisztertanács határozatát, mely a gyakorlatba is átviszi ezt az elhatározást.

London. A Reingold nevű német 5.050 tonnás német hajó, amelyet angol hadihajók elfogtak, megérkezett egy skóciai kikötőbe. A hajó gabonát szállított és Hamburgban volt bejegyezve. A hajó legénységét internálták.

London. Egy hajó, azt hiszik, hogy a Terukuni Keanu nevű 11.930 tonnás japán gőzös hír szerint Anglia keleti partjainak magasságában elsüllyedt, miután aknába ütközött. Legénységének 180 tagját és 26 utasát megmentették.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, NOVEMBER 22.

Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizállásjelentés háztartási és orvosi tanácsok. 12:10: Filmzene lemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13:10: A Luca-trió zenekara. 14: Hírek. 14:20: Szláv balettzene lemezek. 15: Művészeti és kulturális közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: Irodalmi krónika. 19:17: Margareta Vasilescu-Dejana énekel. 19:35: Gheorghe Stefanovici énekel. 19:50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: Alex. Badauta előadása a téli turisztika új megvalósulásairól. 20:15: Hírek. 20:30: Közvetítés az Operából. Verdi: Raina kincse. 23:10: Hírek sportközlemények. 23:25: Lemezek. 23:45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11:20: és 11:45: Felolvasás. 13:10: Kisháziné Magyar Franciska énekel. 13:40: Hírek. 14:20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14:30: Országos Póztzenekar. 15:30: Hírek. 17:15: Diákjelőre. 17:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 19: Bura Sándor és cigányzenekara. 19:45: Vécsev Miklós előadása. 20:15: Hírek. 20:30: Az Operaház előadásának közvetítése. Faust. 21:30: Külügyi negyedóra. 22:40: Hírek, időjárásjelentés, 23:40: A rádió szalonzenekara. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

Budapest II. 20: Kárpáthy Sándor dr. gondolkázik, zongorán kísért Földes László. 20:30: Olasz nyelvoktatás. 21: Hírek. 21:20: Csorba Gyula és zenekara. 22: Az irek, Európa legnyugatibb népe. Székly Pálma előadása. 23: Időjárásjelentés.

CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 23.

Bucuresti, Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12:10: Tánclemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13:10: A rádió szalonzenekara. 14: Hírek. 14:20: Vasile Julea zenekara. Ioana Radu, Lya Craciunescu és Rodica Bujor énekszámaival. 15: Művészeti és kulturális közlemények.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: Alex. Busuioceanu előadása a művészi plasztikáról. 20:15: Radulescu vokálnegyves. 20:45: Hírek. 21: Em. Ciomag ismerteti a szimfonikus hangverseny műsorát. 21:15: A bucaresti-i és mainafrankfurti szimfonikusok hangversenye. 23:05: Lemezek. 23:45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11:20: és 11:45: Felolvasás. 13:10: Eugen Stepat balalajakzenekara. 13:40: Hírek. 14:20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14:30: A rádió szalonzenekara. 15:30: Hírek. 17:15: Karácsony felé. Háztartási tanácsadó. 17:45: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 18:15: Mezőgazdasági előadás. 18:45: A közönség kedvelt lemezei. 19:30: Eszperantó nyelvű előadás. 19:55: Balázs Gyula dr. magyar nótákat zongorázik. 20:15: Hírek. 20:50: Pethes Sándor magánzámái. 21: A Király Színház emlekezete. 22:40: Hírek, időjárásjelentés. 23:05: Brahms: A-dur zongoranegyves. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0:25: Vargha Imre énekel. Sáray Elemér és cigányzenekara muzsikál.

Budapest II. 18:15: Földessyné, Herman Luju zongorázik. 19:30: Heinz Hugó oboán játszik. zongorán kísért Földes László. 20:25: Angol nyelvoktatás. 21: Hírek. 21:20: Szórakoztató hangszerszólók lemezekről. 21:50: Dolmányos Debrecen. Irta Erdős Jenő. Felolvasás.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazás keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A lenti rendelet értelmében az apróhirdetésekre a következőre fizetendő

OKTATÁS

Francia és német órákat adok. Strada. Mărăsești 3.

ALKALMAZÁST KERES

Tanult csecsemőgondozónő hosszúéves bizonyítvánnyal állást keres, vidékre is menne. Cimeket a kiadóba kér. 5274

LAKÁS

Butorozott szoba kiadó. Str. Mărăsești No. 3.

Egyszoba, konyha, tiszta lakás azonnal kiadó. Str. Gr. Alexandrescu 26. 5237.

VÉTEL-ELADÁS

12 személyes, színes, damaszt abrosz szalvétával, lenvászon madeira kézimunka abrosz szalvétákkal sürgősen eladó Comisio biz.-üzletben, Dacia-kávéház mellett. 5275

Vadonatui cserépkályha eladó. Str. Ol-tuz 141. 5276

Alig használt Szepessy-féle gyermek-kocsi eladó Cal. Radnei 54., Nicola. 5238

Dióhálók, modern formában, olcsó kombinált szobák, íróasztalok, recamierek, ebédlők nagy választékban Tempo bi-zománi üzletben, Fischer Eliz-palota. 4878

Keresek megbízóim részére készpénz-üzlet ellenében is, varró és írógépet, butorokat, asztalneműt, szőnyegeket stb. Ajánlom dusan felszerelt raktárat. **Salgóné** bizomány-üzlet, Piața A. Iancu (Str. Banatului sarok). 4981

INGATLAN

Eladó 150.000 lejt jövedelmező sarok emeletes épület, ár: Lei 1.350.000.— Csak a kiadóban. 5277

Hirdessen az Aradi Közlönyben